

Naša anketa

V tomto období si štátnym sviatkom pripomíname Deň boja za slobodu a demokraciu. Naozaj sme sa 17. novembra 1989 vydali po ceste väčšej slobody a dokonalejšej demokracie?

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Keby ľudom na námestiach boli v roku 1989 povedali, čo ich čaká v roku 2017, asi by nestačili utekať. Dnes je v rozhlase relácia o demokracii. Každý si ju vysvetľuje po svojom. Podľa mojej definície je to jednota práv a povinností. Nemôžeme si z nej vybrať iba hrozienu.

Slobodu a demokraciu má ten, kto má tučné kontá a kto diriguje médiá. Kto ich nemá, musí čušať a držať krok.

Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen: – Keď si porovnáme plusy a mínusy, tak podľa mňa, prevyšujú mínusy. Životnú úroveň z roku 1989 sme dosiahli až po roku 2007, neboli nezamestnaní, školstvo bolo zadarmo, zdravotníctvo bolo zadarmo, fungoval priemysel a v poľnohospodárstve sme boli sebestační, štát nebol zadlžený (jeho pohľadávky prevyšovali záväzky), ako je teraz, nebol taký veľký rozdiel v mzdách, nepoznali sme chudobu, mali sme zdravšie potraviny...

K plusom patria služby na vyššej úrovni, prebytok tovaru (ale aj menej kvalitného), cestovanie po svete. Dnes síce môžeme aj viac hovoriť, ale menej nás počúvajú a ešte menej sa naprávajú naše oprávnené kritiky.

Preto si myslím, že súčasná demokracia je pre 10 % vyvolených.

Igor Kovačka, predseda ZO SZPB, Sklabiňa: – Určite sme sa dočkali väčšej slobody aj demokracie, ktorá je cieľom všetkých slušných ľudí. K tomuto cieľu sme sa však vydali po ceste, na ktorú nebol nastavený správne smer a azimut – teda nakrivo. Azimut nesprávne nastavili politici, ktorí nám vtedy vládli. Či už to urobili vedome alebo nie, pravdou je, že doteraz to všetkým garnitúram politikov, ktorí boli na čele republiky (ľavičiar, konzervatívci, pravičiar...) tento pokrivený smer vyhovuje a naprávajú ho veľmi neochotne, neradi a pod tlakom. My voliči im to máme možnosť spočítať iba vo voľbách, ale aj my na to musíme ešte dorásť.

Jozef Petráš, podpredseda ObIV SZPB, Martin: – Vízie tejto cesty ľudia prijali s optimizmom a veľkými sympatiami k jej protagonistom.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Malá, ale skutočná senzácia

Zdá sa, že nemecké archívy skrývajú ešte veľa pokladov. Tým posledným je trojstranná skladba od známeho židovského autora Kurta Weilla, ktorý pred nacistami musel ujsť v roku 1935 do USA. Našla sa v Inštitúte divadelných vied Slobodnej univerzity v Berlíne.

Partitúru Weill zložil pre svoju ženu, herečku a speváčku Lotte Lenyálovú a volá sa Lied vom weissen Käse (Pieseň o bielom syre). Jej tóny zneli v roku 1931 v politickej revue. Odrazu však zmizla. V súvislosti s menom prenasledovaného umelca, ktorý žal slávu na Broadway, ide o druhý podobný unikátny nález. V roku 1983 jeho švagriná našla piesne z jeho rannej tvorby, ktoré sa rovnako považovali za nenávratne stratené. Weilla preslávila spolupráca s Bertoldom Brechtom, najmä ich žobrácka opera a známa skladba Mackie Messer.

A. Mikundová, zdroj: dw.com

Novembrové predsedníctvo ÚR SZPB...

...pod vedením predsedu Pavla Sečkára nastolilo požiadavku otvoreného pranievania tých, ktorí si neplnia uložené povinnosti. Pritvrdilo aj voči niektorým oblastným tajomníkom, ktorí ani po školeniach neovládajú dostatočne výpočtovú techniku. Ak nebudú mať požadovanú úroveň, vznikne tlak na ich výmenu za počítačovo zdatnejších.

Z hodnotenia činnosti vyplynulo, že za tri štvrtroky bolo prijatých 849 členov a z rôznych dôvodov, vrátane úmrtí, nás opustilo 529 členov. Novinkou v tejto oblasti bolo schválenie návrhu na uchádzanie sa o post člena Rady pre vysielanie a retransmisiu, na ktorý bol do NR SR navrhnutý predseda HOSK letcov... Ľubomír Dubeň.

Ďalej predsedníctvo prerokovalo informáciu o plnení rozpočtu SZPB za 1.–10. mesiac 2017 a návrh predbežného rozpočtu SZPB na rok 2018. Je odporúčané plánovať budúcoročné rozpočty oblastných organizácií podľa skutočností roka 2017, s tým, že v máji 2018 by boli upravené podľa výšky pridelených príspevkov.

Schválené plány Hlavných podujatí SZPB, plány práce P a ÚR SZPB reagujú na všetky okružle výročia budúceho roka, na naše nosné podujatia celoslovenského i regionálneho charakteru, pre členov SZPB, verejnosť i mládež.

Novinkou bude, že si ideme slávnostne pripomenúť aj výročie oslobodenia Slovenska, ktoré pripadá na 3. máj keď boli oslobodené posledné tri slovenské obce. SZPB si tento dátum pripomenie 6. mája 2018 na Javorine. Ďalšie významné dátumy sú 100. výročie Martinskej deklarácie, 80. výročie Mníchovského diktátu, 75. výročie Vianočnej dohody a mnohé iné.

Obsahovo najrozsiahlejšie bolo hodnotenie činnosti Historicko-dokumentáčnej komisie, Komisie pre učiteľov, ženy a mládež a „rôzne“.

Predseda ústrednej HDK Juraj Drotár skonštatoval, že „všetka časť ľudom, ktorí sa v oblastných historicko-dokumentáčnych komisiách usilujú spopularizovať politiku SZPB medzi ľudmi“ (konkrétne na str. 3 a 4). Predseda ústrednej Komisie pre učiteľov ženy a mládež Norbert Lacko hovoril o zámeroch SZPB pri vzdelávaní mládeže a o úskaliach, na ktoré narážame aj pri zväzovej súťaži pre školskú mládež „Medzníky 2. sv. vojny“.

Obe tieto komisie narážajú na materiál „Didakticko-metodické návrhy...“

(viď str. 3 a 4), voči ktorému musí SZPB zaujať zásadné stanovisko. Všetky naše výhrady boli sformulované do listu, ktorý bude po schválení ústrednou radou zaslaný osobne ministerke školstva Martine Lubyovej.

Spoločensky veľmi závažným bodom je potenciálne kritická atmosféra okolo Ústrednej vojenskej nemocnice SNP v Ružomberku. Zlé jazyky hovoria, že isté kruhy si ju pripravujú na privatizáciu, čím by sa nám mohla komplikovať situácia ohľadne vojnových veteránov.

Predsedenstvo v tejto súvislosti listom oslovilo riaditeľa ÚVN, ten mu listom odpovedal a snažil sa naše obavy vyvrátiť. Predsedenstvo ÚR SZPB bude napriek tomu situáciu naďalej sledovať.

Predsedenstvo bolo požiadané, aby sa „odborne“ vyjadrilo k oprávnenosti výmeny sochy v Pamätníku na Dukle z pohľadu autorských práv sochára, diskutovalo o vydavateľskom procese pri knihe D. Šablaturu „Oslobodenie – faktografia II. svetovej vojny“ a zaregistrovalo informáciu Petra Staška z Brezna, že socha povstaleckého veliteľa v Brezne mjr. Samuela Sekurisa bola ním nájdená vyhodaná na smetisku.

– vmi –

Výbor VZ OSN prijal rezolúciu Ruska proti velebeniu nacizmu

Tretí výbor Valného zhromaždenia OSN prijal väčšinou hlasov rezolúciu o boji s velebením nacizmu a neonacizmu navrhnutú Ruskom. Výzva USA podstatne zmeniť jej text bola zamietnutá.

Proti rezolúcii tradične hlasovali USA a logicky aj Ukrajina. Za rezolúciu dvihli ruky zástupcovia 125 štátov, pričom 50 z nich boli jej spoluautormi, a ďalších 51 (vrátane SR) sa zdržalo.

– r –

Na zamyslenie: V Číne sa traduje, že kto chce viesť ľudí, musí ísť za nimi.

„Obranný zväz EÚ“ je vytvorený

Slovenská tlač uvádza, že 23 členských štátov EÚ podpísalo v pondelok (13. 11.) zakladajúce dokumenty v rámci Stálej štruktúrovanej spolupráce Európskej únie (PESCO). Za SR dokument podpísal minister obrany SR Peter Gajdoš.

„Obranný zväz EÚ je krokom na vytvorenie spoločnej armády, no voči NATO má doplnkový charakter, ktorý spája štáty a zväzy,“ prináša RIA Novosti názor ministerky obrany SRN Ursuli von der Leyenovej.

Zmluvu o vytvorení koalície podpísali všetky štáty, okrem Veľkej Británie, Dánska, Malty, Portugalska, Rakúska a Írska. (Ruská tlač medzi podpisujúcimi neuvádza Rakúsko.)

Ohľadne obsahu zmluvy sa hovorí, že členské štáty PESCO musia prevziať 20 záväzkov, ktoré obsahujú zakladajúce dokumenty. Napríklad zvyšovať rozpočet na obranu na dosiahnutie vojenských cieľov. Z toho 20 % z vojenských rozpočtov členov musí byť použitých na investície a 2 % na výskum na zatvorenie dier v strategickom potenciáli. Okrem toho sa členské štáty zaviazali investovať

„podstatný“ vklad do bojových síl EÚ a zúčastňovať sa spoločných cvičení.

Severoatlantická aliancia sa podľa dokumentov PESCO sústreďuje na kolektívnu obranu, kým posilnená obranná spolupráca Európanov má zaistiť rýchlejšie a efektívnejšie reagovanie EÚ na rôzne udalosti v zahraničí. – r –

„Skopírované od Rusov“: USA si precvičili novú taktiku atómovej vojny

Pentagon si precvičil scenár konvenčnej vojny dvoch atómových mocností na vojnových hrách, uskutočnených počas cvičenia strategických atómových síl Global Thunder, uvádza Defense One.

„Kalkulovať s takouto situáciou je veľmi zložitá, no absolútne to nie je tá situácia, v ktorej by sme sa chceli ocitnúť,“ vyhlásil zástupca veliteľa pre globálne operácie Strategického velenia USA generál Greg Bowen.

Podľa riaditeľa fondu Ploughshares Fund Josepha Cirincioneho pri obyčajných konfliktoch sa atómové zbrane môžu nasadiť s cieľom uvoľnenia. Lenže „Rusi majú túto novú teóriu: ak prehrávajú v obyčajnej vojne, tak zostria napätie, aby dosiahli uvoľnenie a my ju začíname kopírovať. Oni sa pokúsia ako prví nasadiť atómové zbrane, aby nám predvedli serióznosť svojich zámerov, rátajúc s tým, že my ustúpime,“ vyhlásil Cirincione.

Podľa ria.ru, 10. 11. 2017

Analytici uznávajú líderstvo Ruska v troch oblastiach

Existujú minimálne tri kľúčové oblasti, kde má Rusko vojenskú prevahu nad USA, vyhlásila vedkyňa The Center for Strategic and International Studies, CSIS Lisa Sawyer Samp.

Prvou oblasťou je možnosť zabránenia prístupu na určité územie (konceptia anti-access and area

denial, A3/AD), druhou sú kombinované vojenské činnosti, ktorých sa zároveň zúčastňujú rôzne druhy vojsk. Treťou oblasťou je kybernetická vojna a rádielektronický boj, uvádza názory Lisy Sawyer Sampovej The National Interest.

Topwar.ru, 14. 11. 2017 (výňatok)

Zacharova nazvala vojská USA v Sýrii „okupantmi“

USA nedostali od OSN mandát na rozmiestnenie svojich ozbrojených síl v Sýrii, vyhlásila oficiálna predstaviteľka MZV RF Maria Zacharova.

„S prekvapením sme si vypočuli vyhlásenie ministra obrany USA Jamesa Mattisa počas besedy s americkou tlačou, že Ozbrojené sily USA sa nachádzajú v Sýrii „s dovoľením OSN“, uvádza TASS.

Pripomenula, že podľa štatútu OSN je len BR OSN jediným orgánom, ktorý je splnomocnený prijímať rozhodnutia o využití vojenskej sily v medzinárodnom spoločenstve.

„Lenže takéto povolenie daná štruktúra OSN ohľadne Sýrie nevydávala. Navyše, jednotky sa tam nachádzajú napriek zákonnej vláde štátu, konajúc ako okupanti,“ poznamenala Zacharova.

Podľa vz.ru, 16. 11. 2017

Ukrajina vraj musí zaplatiť za zločiny minulosti

Portál pap.pl napísal vyjadrenie námestníka poľského ministra zahraničia Bartosza Cichovkeho, že Ukrajina prijíma rozhodnutia, ktoré neumožňujú rozvoj historického dialógu.

Diplomat uviedol ako príklad „bezmyšlienkovú rehabilitáciu“ UPA, použitie „sovietskych formulácií“ voči Poľskom okupovaných území

západnej Ukrajiny a „šokujúce rozhodnutie“ Kyjeva zakázať vyhľadávanie a exhumáciu pozostatkov poľských obetí vojnových konfliktov.

Okrem toho Ukrajina „stále nezaplatila za kатыnský zločin,“ dodal Cichovski, pravdepodobne majú na zreteli skôr „volyňský masaker“.

– r –

V DLR oznámili skonštruovanie zbrane, ktorá prekazí útok OSU

V Doneckej ľudovej republike skonštruovali zbraň, ktorá je spôsobilá rýchlo likvidovať protivníka, vyhlásil pre RIA Novosti hlava DLR Alexander Zacharčenko.

„Za časy konfliktu obranný priemysel skonštruoval a zhotovil vzorky výzbroje, ktoré sú spôsobilé likvidovať nepriateľa s obrovskou rýchlosťou... Útok Ozbrojených síl Ukrajiny sa skončí ešte predtým ako začne,“ povedal.

Podľa ria.ru, 15. 11. 2017

Atómové preteky sa už začali

Reuters píše, že USA pri (laureátovi Nobelovej ceny za mier) B. Obamovi zmenili základnú vodíkovú bombu na riadenú intelektuálnu zbraň, atómové rakety na ponorkách sa stali päťkrát presnejšie, pozemné rakety ďalekého dosahu získali nové funkcie, konštruujú nové ťažké bombardéry a ponorky. No a nový prezident Donald Trump vraj v mo-

dernizácii atómových zbraní pokračuje.

Člen asociácie kontroly zbrojenia William Perry si všima, že modernizácia USA sa udiala za zatvorenými dverami, bez akýchkoľvek spoločenských diskusií. – r –

Čo píšú iní

■ Odtajnené dokumenty o pomoci Poľsku zo strany ZSSR

Ministerstvo obrany Ruska zverejnilo unikátne historické dokumenty z fondov svojho ústredného archívu, ktoré vypovedajú o tom, že Sovietsky zväz poskytoval Poľsku v rokoch druhej svetovej vojny materiálnu pomoc.

K tomuto kroku ministerstvo pristúpilo v rámci multimediálneho projektu *Pamäť proti zabúdaniu*, ktorého úlohou je zabrániť snahám o falzifikáciu historických faktov.

Dokumenty obsahujú údaje o zásobovaní obyvateľov poľských miest oslobodených Červenou armádou potravinami, liekmi, dopravou, pohonnými látkami a surovinami pre priemyselné podniky. Dodávky pochádzali tak zo štátnych zásob, ako aj z armádnych zdrojov.

V odtajnených dokumentoch sú uvedené aj údaje o tom, že oddiely Červenej armády obnovovali poľské železnice a mosty zničené nemeckými okupantmi. Sprístupnené sú údaje o obrovskom množstve finančných prostriedkov odovzdaných Poľsku.

Zverejnené informácie odhaľujú, za akú cenu bolo vydobyté víťazstvo. V Poľsku v posledných rokoch aktívne bojujú proti sovietskemu dedičstvu. 21. októbra 2017 nadobudol platnosť zákon o dekomunizácii, ktorý predpokladá likvidáciu pamätníkov Červenej armády.

Velivyslanectvo RF v SR, 20. 11. 2017

■ Historik M. Lacko: ...vlastenectvo, ako lásku k vlasti...

– Ja by som definoval vlastenectvo ako lásku k vlasti vyjadrenú skutkami, činmi. Od likvidácie prvej SR a po obnove ČSR v roku 1945 v praxi platilo, že nacionalistom je vždy len Slovák. Ako tzv. buržoázni nacionalisti boli súdení a postihovaní výlučne Slováci, nikdy nie Česi. Po roku 1990 to pokračovalo v inej, miernejšej podobe. Pri najmenšom prejave národného povedomia Slovákov na nich médiá a politici útočili, že sú nacionalisti, separatisti, šovinisti a podobne. Prejav národného citenia u Maďarov, Čechov či iných národov bol však pokladaný za čosi prirodzené. Tí istí ľudia a tie isté sily, čo tleskali samourčovacímu právu pobaltských národov či Chorvátov, ho Slovákom upierali...

Narodnoveniny.sk, 21. 11. 2017 (výňatok)

■ Prečo Západ nenávidí Rusko?

Príčinu nepriateľstva Západu voči Rusku pomenoval predseda Nemecko-ruského fóra a bývalý premiér Brandenburgu Matthias Platzeck.

Pri politikoch je problém v ich nevedomosti. „Keď sa záležitosť týka Ruska, tak ide o nedostatok ich kompetentnosti,“ post'ažoval sa Platzeck, tvrdiac, že Západ vôbec nepozná Východ a ani nechce nič robiť, aby to zmenil.

„Všetko, čo robí Rusko, sa považuje za nesprávne,“ konštatoval, dodajúc, že „rusko-nemecké vzťahy sa zmenili na hromadu črepín“ a vyzval na rovnocennú spoluprácu s Ruskom.

M. Platzeck pri 75. výročí Operácie Barbarossa, ktorú vraj Nemecko mlčky obchádza, vyhlásil, že historická pamäť Nemcov má značné medzery, kvôli ktorým SRN prepúšťa šancu na usporiadanie vzťahov s Moskvou.

Podľa Sächsische Zeitung (výňatok)

■ Ruská tlač vysoko ocenila... Andreja Danka

Parlamentskaja gazeta oceňuje v prejave Andreja Danka aj to, že pod'akoval vojakom Červenej armády, ktorí obetovali svoje životy pri oslobodzovaní Slovenska počas druhej svetovej vojny. „Slovensko si vždy vážilo hrdinstvo sovietskych vojakov, ktorí bojovali na území našej krajiny,“ citujú noviny Danka.

HSP, 18. 11. 2017 (výňatok)

■ Návrhár Lagerfeld o politike Merkelovej

Módny návrhár Karl Lagerfeld vyvolal rozruch útokom na nemeckú prísťahovaleckú politiku a odkazom na holokaust. V rozhovore pre francúzsku televíziu C8 uviedol: „Nemôžete zabiť milióny Židov, a potom na ich miesto priniesť milióny ich najväčších nepriateľov,“ cituje 84-ročného Lagerfelda denník Daily Mail.

Už 84-ročný Nемеc taktiež povedal: „Viem o ľuďoch v Nemecku, ktorí si zobrali mladého Sýrčana a ten po štyroch dňoch povedal: Najlepšia vec, ktorú Nemecko vynašlo, bol holokaust.“

Dizajnér spoločnosti Chanel, ktorý sa narodil v Hamburgu v období, keď sa k moci dostával Adolf Hitler, uviedol, že od migračnej krízy z roku 2015 Nemecko schválilo vyše milión azylov.

HSP, 14. 11. 2017 (výňatok)

(Pokračovanie na str. 4)

Toto nemôžeme prejsť mlčaním. Toto je už otvorené klamstvo!

Dňa 21. novembra 2017 rokovala ústredná Historicko-dokumentčná komisia SZPB, ktorá vyhodnotila vykonanú prácu, no musela sa zaoberať aj „Didakticko-metodickými návrhmi praktického využitia zvýšenej hodinovej dotácie dejepisu v 9. ročníku ZŠ“ z dielne Štátneho pedagogického ústavu (nachádzajú sa na: <http://www.statpedu.sk/files/sk/aktuality/didakticko-metodicke-navrhy-k-dejepisu-9-rocnik.pdf>).

Predseda komisie Juraj Drotár vyhodnotil splnenie úloh z novembra 2016 a pozastavil sa pri konferencii: „Extrémizmus, neofašizmus a neonacizmus na slovenskej politickej scéne“, ktorá sa konala v júni 2017 v Múzeu SNP v B. Bystrici. Povedal: „Mali sme trochu iný cieľ. Chceli sme odhaliť príčiny a zdroje extrémizmu, nositeľov fašistických tendencií, ich pomenovanie, a aké opatrenia sa v tom dajú urobiť. Nie, čo sa týka represívnych stránok, s ktorými vystúpila ministerka spravodlivosti, ale čo sa dá robiť v našej praxi... To sa nám nepodarilo, pretože prednášajúci skĺzali do politickej oblasti...“.

Ďalej uviedol, že 10 z 35 oblastných výborov SZPB neposkytlo žiadnu informáciu o svojej činnosti. Navyše 5 z nich (v Lučenci, Medzilaborciach, P. Bystrici, Prievidzi a Senici) nemá zriadené žiadne komisie. Z hlásení tiež vyplynulo, že niektorí ani „nevedia, akú rolu a obsah činnosti má HDK pri oblastnom výbore. Pre mňa je to závažný poznatok,“ povedal J. Drotár a dodal, že máme

aj komisie, ktoré majú jednoznačný cieľ. „Ide o Humenné, Poprad, L. Mikuláš, Trenčín, blíži sa k tomu Nové Mesto nad Váhom, Žilina a Rimavská Sobota. Napriek tomu, všetka česť a chvála, pretože každý z oblastných výborov niečo v tomto urobil!“.

Medzi výnimočné a ojedinelé aktivity oblastných výborov patrilo: v Humennom spracovanie úplného zoznamu padlých v 2. sv. vojne v okresoch Humenné a Snina, zostavenie zborníka spomienok...; v Košiciach zos-

avili menný zoznam všetkých sovietskych partizánov, pôsobiach na východnom Slovensku počas 2. sv. vojny a predovšetkým v SNP; v Leviciach získali spomienky letca Slovenskej armády M. Žlnku, ktorý uniesol vysoko postaveného dôstojníka Wehrmachtu do ZSSR, objavili hrob 22 sovietskych vojakov v Hrkovciach, majú podiel na objavení hrobov 60 vojakov v obci Santovka; v Poprade našli hrob povstaleckého vojaka a chcú zabezpečiť jeho registráciu v zozname padlých vojakov (okamžite pri tom si komisia vymenila skúsenosti, ako sa to robí), našli hroby černoarmejcov v obciach Lučivná, Batizovce, Štrba a identifikovali ich; v Rožňave chodia s lektorskou činnosťou do kasární (predseda Drotár konštatoval, že asi sú

prvými úspešnými, ktorým sa to podarilo pod hlavičkou SZPB); v Žiline získali články, noviny a časopisy z obdobia rokov 1939–1945 a („zápisník vojaka“) „Kalendár brannej moci“ z roku 1941, v Rajeckej doline našli všetkých vojakov, ktorých nejako poznačila vojna. Vráťane nemeckých. (ide o vyše 600 miest).

Prečo nie viac?

Jedným z dôvodov, prečo SZPB v tejto činnosti nedosiahol viac, je nedostatok finančných prostriedkov. Predseda Drotár to vyjadril pragmaticky. „Ak chcem niekoho niekam poslať, musím mu dať na cestu.“ Druhým dôvodom je nedostatok kvalifikovaných zberateľov informácií a obmedzený prístup do štátnych a muzeálnych archívov.

Čím sa budú zaoberať naše HDK v roku 2018? Okrem štandardnej bádateľskej a inej činnosti nemôžu nereagovať na významné výročia: 100. výročie konca 1. sv. vojny a vznik ČSR, 80. výročie Mnichovskej zrady, 75. výročie Vianočnej dohody...

V čom máme problém? Osobitne v nezáujme mladšej generácie o lektorskú činnosť, pretože tá sa robí zadarmo!

HDK tiež koptovala za svojho člena kurátora stálej výstavy SZPB „Za slobodu“ Ladislava Skraka.

* * *

Pri diskusii o „Didakticko-metodických návrhoch...“ po ich preštudovaní predseda HDK J. Drotár povedal, že

(Pokračovanie na str. 4)

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Pre súčasnosť je charakteristická skôr skepsa, sklamanie a nedôvera veľkej časti obyvateľstva k úprimnej snahe a schopnostiam našich politikov a predstaviteľov štátu viesť spoločnosť po ceste jej napredovania.

Našastie vývoj sa podľa mňa dá len pribrzdiť, nie však zastaviť. Súčasný stav preto považujem za časovo obmedzený jav. Preto som optimista.

Michal Majtán, ZO SZPB č. 18, Bratislava-Karlova Ves: – Objektívne sa dá konštatovať, že od 17. 11. 1989 sme išli cestou väčšej a dokonalejšej demokracie. A to najmä v relácii k obdobiu fašizmu počas 2. svetovej vojny a obdobiu „budovania“ socializmu. Že sa počiatkové idealistické predstavy o slobode a demokracii ešte plne nenaplnili – je na ďalšie dlhodobé riešenie. Veď so slobodou prišlo aj „slobodné hlásanie, uplatňovanie a aj etablovanie“ politik uctievania netolerancie, nerovnoprávnosti, fašistov a fašizmu.

Karol Glamoš, predseda ZO SZPB, Trenčianske Teplice: – Samozrejme, v mnohých smeroch sa dosiahla pozitívna sloboda a demokracia. Negatívne dopady, najmä prílišnej demokracie, pociťujú pedagogickí pracovníci, ktorí sú šikanovaní aj ohrozovaní žiakmi, ktorým sa nesmie „skrivíť vlas“, zamestnanci u súkromníkov sa obávajú prepustenia, kriminálne živly sú nedotknuteľné, oháňajú sa

ľudskými právami, potrestaní vo väzení nemusia pracovať a ponovembroví zbohatlíci využívajú diery v legislatíve a legalizujú nekalo nadobudnuté bohatstvo.

Jozef Cerovský, predseda ObIV SZPB, Lučenec: – Je to významný sviatok v našej demokratickej republike. Smutné je však to, že ideologická totalitu po 17. novembri 1989 vystriedala totalita ekonomicko-finančná. Slovenský robotník je otrok vo vlastnej krajine a pracuje za smiešnu minimálnu mzdu. Zahraničné firmy u nás bohatnú a náš štát je stále chudobnejší.

Božena Repková, podpredsedníčka ZO SZPB, Martin-stred: – Čo sa týka slobody, umožnilo sa nám cestovať kam sme chceli a nie kde bolo určené. A demokracia? No to by sa naši občania mali najprv poučiť čo demokracia je. Lebo ako je vidieť, vedľa ju uplatniť vykrikovaním s transparentmi na miestach, kde to nie je dôstojné.

Oslavy SNP v B. Bystrici, zneužili aj oslavy pri pamätníku na Dukle, čo už bol vrchol. Naši ochrancovia zákona stáli a nič nekonali, to by sa za totality nestalo. Už len v tomto je vidieť rozdiel.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Manifestujúci z novembra a decembra v roku 1989 chceli zmeny v spoločenskom systéme. Ich predstavy vychádzali z toho, aby v našej spoločnosti naďalej platili vymoženosti a dobré veci zo socialistického systému a boli rozšírené o ďalšie kladné výhody kapitalistického systému.

Treba povedať, že väčšia sloboda nastala, občania môžu cestovať po svete, ale musia mať na to peniaze. Ľudia sa môžu bez ťažkostí združovať v rôznych spoločenských organizáciách, ako aj vytvárať politické strany a v nich sa realizovať. Bohužiaľ, musím poukázať na nedokonalosť a priepastné rozdiely medzi bohatými a chudobnými. Vytvorila sa vrstva vlastníkov, ktorí zneužívajú pracovnú silu na svoje obohacovanie.

To, čo chceli občania koncom roku 1989, sa v plnej miere nenaplnilo a kapitalistický systém, ktorý sa na Slovensku vytvoril, nezodpovedá kapitalizmu vyspelých európskych štátov.

Štefan Novák, tajomník ZO SZPB, Dolný Kubín: – So slobodou a demokraciou sme sa ešte stále nenaučili správne narábať. Každý z nás si tento relatívny fenomén vysvetľuje a využíva po svojom, žiaľ, len na svoj prospech. Nemôže predseda naše „slobodné“ konanie a podnikanie vytvárať neslobodu iným a vytláčať ich na pokraj spoločnosti v honbe za bohatstvom a mocou. Vtedy sloboda a demokracia ide bokom.

Eufória z novembra 1989 už dávno opadla. Boj za demokraciu a slobodu pokračuje ďalej, lebo vždy tu bude prítomná honba za bohatstvom, mocou a vplyvom vo všetkých oblastiach v krajine, Európe, či vo svete.

Zuzana Gergelyová, HDK pri ObIV SZPB, Trnava: – So slobodou a demokraciou treba vedieť narábať. Nie každý to dokáže. Navyše, atribúty, ktoré ponúka

sloboda a demokracia, má možnosť užívať každý jedinec rozlične.

Ako chutí sloboda občanovi, ktorý je v preddôchodkovom veku prepustený zo zamestnania? Ten nemôže ani len „zdupkať“ za hranice ako desaťtisíce mladých ľudí, ktorí týmto spôsobom vlastne dlhodobo vylepšujú štatistiky nezamestnanosti. Je prejavom slobody a demokracie úkaz, keď po Slovensku vypúšťajú svoje fabulácie neonacisti, resp. ľudáci „s maslom na hlave“ a ich pohrobkovia? Hoci urážajú, znevažujú a rozoštvávajú – asi môžu. Máme teda slobodu (v slobode prejavu bezbrehú) a máme demokraciu, ale tá naša sa musí brániť pred extrémami, ktoré ju vlastne zadupávajú.

Norbert Lacko podpredseda ÚR SZPB: – Pre nás treba 17. november chápať aj v inej súvislosti.

V noci zo 16. na 17. novembra 1939 došlo k rozsiahlemu zatýkaniu v radoch českých študentov. Všetky české vysoké školy boli zastavené a zatvorené na tri roky. Samozrejme, so súhlasom Hitlera. Počas akcie „17. november“ bolo niekoľko študentských funkcionárov popravených a 1200 študentov poslaných do koncentračného tábora.

A čo sa týka konkrétnej otázky, áno, po ceste slobody a dokonalejšej demokracie sme sa vydali do najbližších volieb keď k urnám prišlo 95 percent občanov. Potom si už každý šiel svojou stranou. Najlepšie tou, ktorá zvíťazila a bolo po dokonalejšej demokracii!

Toto nemôžeme prejsť mlčaním. Toto je už otvorené klamstvo!

(Dokončenie zo str. 3)

„sme sa nad nimi dobre pobavili“ (Podpísaný je pod nimi Mgr. Marek Bubeník).

Vojenský historik Jozef Bystrický navrhol: „Skúste sa pozrieť na učebnicu dejepisu čo tam je! To, že tam nie je nič o SNP, o oslobodení... iba malé odstavčeky. Pozrite sa na literatúru (nieť zmienok o inej produkcii)... Nenájdete odkaz na produkciu Múzea SNP, Vojenského historického ústavu..., nájdete tam len internetové odkazy... Zaujímalo by ma či vôbec niekto zaujal stanovisko k tejto učebnici? Ak napíšete učebnicu o 2. sv. vojne, kde zamlčíte čs. zahraničný odboj... tak to naozaj nie je dobré.“ Člen komisie Miroslav Ondráš z Trenčína to potvrdil faktom z praxe, že žiaci „nevedia absolútne nič! Nevedia či Rýchla divízia alebo čs. armádny zbor bojovali s Nemcami alebo proti nim. Iné veci vedia, napr. že boli dve atómové bomby i ako sa volali, ale toto nevedia“, zdôraznil.

Skrátka, „štátny pedagogický inštitút (učiteľom) vedome hovorí, že majú klamať! Vedome!... To je hnus“, zdôrazňuje historik Jozef Bystrický.

Autor týchto didakticko-metodických návrhov... tvrdí, že učitelia by mali používať metódu alternatívnej histórie. „V 9. triede?“ pýta sa J. Bystrický. „Ale veď nemajú základné poznatky? Potom to vedie k tomu, ako pri tejto otázke: Nemal by byť 14. marec 1939 štátnym sviatkom ako vyvrcholenie boja za štátnu nezávislosť?“ Čo na to povie žiak? Pán učiteľ sa pýta,

tak asi áno, mal by byť. „Alebo otázka – bolo by so Slovenskom lepšie ak by nebol zahynul Štefánik? Žiak si odpovie – nuž pán učiteľ sa pýta, tak asi by bolo... Lenže toto nie je alternatívna história!... Toto je vyslovená falzifikácia dejín a Ústredná rada SZPB to nemôže prejsť mlčaním!“, zdôraznil J. Bystrický a detailne poukázal na najvypleklejšie falzifikácie.

* * *

„Treba v prípade rozprávania o SNP používať mapu, aby mali žiaci základnú predstavu o pohybe vojsk a postupnom oslobodzovaní územia z východu od októbra 1944.“

– Najskôr som sa potešil, že chytráci prišli k mape, že im ukážu, ako to išlo... Prvá faktografická chyba je, že oslobodenie začalo podľa ŠPÚ v októbri. Podľa súčasného územia Slovenska začalo 20. septembra 1944 (ale keďže vtedy nám patrila aj Podkarpatská Rus, tak začalo už v apríli 1944 – pozn. vmi).

„Zmienit' sa treba aj o tom, že prvotný cieľ Červenej armády bolo čo najrýchlejšie dobytie Berlína, takže oslobodzovacie operácie na zvyšných Nemcami ovládaných územiach neboli prvoradé a často ani domyslené.“

– No toto môže napísať len mag..., riekol J. Bystrický. – Do Berlína nemohli prísť pokiaľ Nemcov neporazili v Rumunsku, v Maďarsku, v Poľsku, v Rakúsku a neporazili u nás.

„Dôkazom je nezmyselné bombardovanie slovenských miest ruskými lietadlami, pričom sa v tom čase takmer všetci

Nemci pohybovali len v horách a bojovali s partizánmi.“

– Toto je už naozaj na Pezínok! To nie je na ústredný orgán, ktorý píše metodické veci!

„Zbytočne zomreli desiatky nevinných ľudí. Ďalším dôkazom je Stalinova krutosť keď nechal vykrvárať Varšavu pri povstaní a nakoniec sa tváril všade ako osloboditeľ. Nie je teda na mieste prehnane oslavovať Červenú armádu ako najväčšiu výhru a osloboditeľa, ktorý nás zachránil. Nemci prehrávali a utekali, takže už netreba na to hľadiť tak, ako bolo zvykom v predošlom režime.“

– A utekali? Kam utekali Nemci? Tie desaťtisíce našich padlých, to je degradácia našich vojakov a povstalcov a všetko je to neuveriteľná zvrátenosť, dodal J. Bystrický a znova apeloval, že Ústredná rada SZPB sa k tomuto musí vyjadriť. Ak to totiž neurobíme, tak potom sme tu na nič. Aj naša komisia a aj celý Zväz. Lebo tu sa už otvorene klame a na klamstvo sa navádzajú aj ostatní.

Ja k tomu dodám len to, že témou o „vykrvácaní Varšavy“ predviedol autor absolútnu neznalosť a nekompetentnosť. Historickú i politickú. A pritom by mu stačilo málo. Len si uvedomiť čo všetko a aké úsilie v kontaktoch so sovietskym vedením, akú koordináciu museli uskutočniť organizátori SNP a porovnať to s tým ničím, ktoré predviedli poľskí organizátori Varšavského povstania. Alebo si „po poľsky“ mysleli, že Stalin bude tancovať, ako mu oni zapískajú?

Vladimír Mikunda

Vo Veľkom Šariši obnovili vojenský cintorín

Dňa 10. novembra 2017 v predvečer Dňa vojnových veteránov bol v meste Veľký Šariš obnovený vojenský cintorín obeť oboch svetových vojen, na ktorom vedľa seba odpočívajú príslušníci piatich národností – maďarskej, poľskej, ruskej, srbskej a slovenskej, ktorí zahynuli v 1. a 2. svetovej vojne.

Súčasťou cintorína, na ktorom sú vyznačené mená pochovaných, sú i dva obnovené pomníky. Jeden je venovaný pamiatke maďarských vojakov z vojnového konfliktu medzi Maďarskou republikou rád a vznikajúcou ČSR v roku 1919 a druhý sovietskym letcom – padlým v roku 1944. Vojenský cintorín vo Veľkom Šariši bol obnovený piet-

nym a slávnostným spôsobom, s vojenskými poctami a posvätený vojenským duchovným.

Vďaka za obnovu patrí mestu Veľký Šariš na čele s primátorom brigádnym generálom v.v. Františkom Bartkom, ZO SZPB vo Veľkom Šariši, predsedom ktorej je pplk. v.v. Miloš Vincler, Komunitnej nadácii Veľký Šariš, OblV SZPB v Prešove,

Klubu generálov SR a Prvému prešovskému športovému strelckému klubu, ktorí rekonštrukciu cintorína priamo realizovali, sprostredkovali s tým súvisiace činnosti alebo prispeli na ňu finančnou zbierkou.

Patronát nad vojenským cintorínom prevzala miestna ZŠ, žiaci ktorej sa na otvorení cintorína taktiež zúčastnili. **OblV SZPB v Prešove v priebehu tohto roka eviduje už štvrté obnovené pamätné miesto, ktoré pripomína vojnovú históriu v našom regióne.**

Ján Krajčovič, snímka Milan Maras

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 2)

■ Múzeum odstránilo voskovú figurínu Hitlera

Múzeum voskových figurín De Mata v indonézskom meste Yogjakarta odstránilo figurínu nacistického vodcu Adolfa Hitlera aj obrovskú fotografiu koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau v pozadí.

Múzeum tak urobilo po tom, čo židovská organizácia Stredisko Simona Wiesenthala vyjadrila pobúrenie nad vystaveným exponátom a aj nad tým, že návštevníci si s figurínou často robili selfie.

DPA a aktualne.centrum.sk, 11. 11. 2017

■ Talianski politici „za pomník“ do väzenia

Proces denacifikácie v Taliansku zrejme neprebehol úspešne. Inak by si ťažko mohli starosta mesta Affile Ercole Viri a dvaja radní Giampiero Frosioni a Lorenzo Peperoni dovoliť odhaliť pomník vysokému veliteľovi fašistickej talianskej armády Rodolfovi Grazianimu, ktorý mal pre svoje mimoriadne brutálne praktiky prezývku „mäsiar“ a po druhej svetovej vojne bol ako vojnový zločinec odsúdený na 19 rokov odňatia slobody.

Graziani sa smutne preslávil už v období pred druhou svetovou vojnou počas svojho pôsobenia v Etiópii a Líbyi. V Etiópii sa podľa servera The Local podieľal na masakre asi 30 000 odporcov talianskej kolonizácie, proti ktorým nariadil použiť jedovatý plyn.

Vysoký trest si Graziani neodsedel a po niekoľkých mesiacoch ho prepustili. Aj napriek tomu však nepanujú o jeho vine žiadne pochybnosti a patrí mu predné miesto medzi vojnovými zločincami, ktorí vstúpili do služieb Mussoliniho fašistickej mašinérie.

Podľa talianskych zákonov je spochybňovanie vojnových zločinov domácich fašistov trestné a v súlade s tým sa tiež posudzujú obdivovatelia symbolov fašistického režimu. Preto súd odsúdil starostu mesta Affile na osem mesiacov a dvoch jeho kolegov z radnice na pol roka väzenia.

Parlamentnellsty.cz, 11. 11. 2017 (výňatok)

■ Nemecko: odmeny za udávanie spolužiakov

Nemecký web Focus.de informuje o finančnom ocenení istej študentky Emilie z Drážďan, ktorá udala svojich spolužiakov za „prejav“ neonacizmu.

Mladí ľudia sa bláznili v škole a zdravili sa rímskym pozdravom, ktorí si skopirovali fašisti, a mali urážlivé komentáre ohľadne Židov. Emilia ich teda udala a získala odmenu 2 000 euro...

Urážanie obetí holokaustu je naozaj nechutné, otázne však zostáva, či je správne riešiť takúto situáciu motivovaním spolužiakov, aby hlásili previnilcov úradom za finančnú odmenu.

Je tu aj ďalší aspekt a tým je otázka: kam niečo také môže zájsť?

Podľa euarabia.cz, 9. 11. 2017

■ Trump navrhuje Japonsku porušiť medzinárodné dohody

Japonsko poruší „všetky medzinárodné dohody“, dosiahnuté po 2. sv. vojne, ak nakúpi výzbroj na prepád a likvidáciu rakiet KÉDR, vyhlásil prvý podpredseda medzinárodného výboru Rady federácií pre obranu a bezpečnosť Franc Klinevič.

Poznamenal, že rozhodnutie o nákupe tejto výzbroje naruší medzinárodné dohody, pretože sa ním vytvorí plnohodnotné ozbrojené sily. No a toto bolo zakázané zmluvami dosiahnutými na základe výsledkov 2. sv. vojny, dodal senátor.

Nedávno sa hovorilo ako prezident USA Donald Trump navrhol Japonsku nakúpiť výzbroj na prepád severokórejských rakiet. Japonský premiér Šinzó Abe potvrdil zámer Tokia kúpiť si od USA výzbroj.

Podľa vz.ru, 6. 11. 2017

■ Puškov „narovnal“ Trumpa

Ruský senátor Alexej Puškov reagoval na slová Donalda Trumpa, ktorý americkú armádu nazval najneohrozenejšou armádou sveta.

„Na vedomie sa Trumpovi dáva, že najneohrozenejšou armádou sveta je tá, ktorá odrazila útok Hitlera, na ktorého pracovala polovica Európy, zatiaľ čo USA otáľali s 2. frontom,“ povedal Puškov.

Trump svoje slová vyslovil na vojenskej základni USA v Japonsku. Obliekol si koženú bundu vojenského pilota a vojakov americkej armády označil za „najneohrozenejších vojakov sveta“.

Podľa tsargrad.tv, 5. 11. 2017

Dni Vianoc v Inchebe

TRADIČNÉ A ORIGINALNE DARČEKY PRE KAŽDÉHO

1. - 20. 12.

1. vianočný víkend

HRATISLAVA
2. - 3. 12.

Všetky vianočné víkendy

Handmade
víkendy

Po preukázaní sa členským preukazom SZPB vstup zdarma

Mier nie je absenciou vojny. Mier je cnosťou, dôverou, spravodlivosťou. Baruch Spinoza

Uctili sme si pamiatku obetí vojen

Už tradične 11. 11. o 11. hod. a 11. minúte, v čase ukončenia 1. svetovej vojny pred 99-timi rokmi sme sa stretli na revúckom cintoríne, aby sme si za zvukov zvonov pripomenuli hrôzy vojen.

Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska v Revúcej a ZO SZPB gen. Viesta Revúca zorganizovali s mestom Revúca pieteň zhrmaždenie, na ktorom sme si zapálením sviečok a položením červených makov na vojnové hroby uctili pamiatku padlých vo vojnách. K zúčastneným sa prihovoril tajomník ZO SZPB generála Viesta Revúca Igor Hock. Potom sa zhrmaždenie presunulo na námestie k pamätníku padlým v 1. svetovej

vojne a k pamätníku osloboditeľov, kde členovia tiež zapálili sviečky a položili kvety červených makov.

Pri tejto príležitosti boli 16-tim novoprijatým členom ZO SZPB gen. Viesta odovzdané členské legitimácie.

Rozchádzali sme sa s posolstvom: „Nech svetlo sviečok svieti na pamiatku nielen padlých, ale aj nám, živým, na cestu mieru a porozumenia medzi národmi celého sveta“.

Š. Haviar

Pietna spomienka v Nitre

Jedenásť sálv z pechotných zbraní zahájilo 11. 11. o 11. hod. a 11. minúte na vojenskom cintoríne v Nitre – Mlynárčiaci pietnu spomienku na ukončenie Veľkej vojny (1914–1918).

Po privítaní konzula Veľvyslanectva Poľskej republiky Jaceka Dolwu a pridelenca obrany plk. Andrzeja Kapicu, predsedu NSK Milana Belicu, primátora Nitry Jozefa Dvonča, veliteľa posádky ASR plk. Ladislava Dohuna, členov SZPB, JDS a ZV SR a občanov Nitry títo

položili k pomníku neznámych vojaka od Júliusa Bartfaya smútočné vence a kytice.

Potom zástupca veliteľa vzušných síl OS SR brigády generál Miroslav Lorinc pripomenul utrpenie vojakov i civilistov v 1. a 2. svetovej vojne a dôležitost úsilia občanov i vojakov

zabrániť vzniku novej vojny a udržania mieru vo svete.

Po prednese básne Johna McCraeha (1872–1918) a modlitbe za všetkých zomrelých v 1. svetovej vojne zaznela „Večierka“.

Oficiálnu časť spomienky ukončilo vystúpenie skupiny „Nitrianske heligonky“ s vojnovými piesňami. Na záver boli pri pomníku a hroboch 427 pochovaných vojakov 12-tich národností zapálené kahance.

Jozef Havel

Uctili sme si padlých vojnových veteránov

Aj v Banskej Bystrici v evanjelickom kostole sme si v sobotu 11. 11. 2017 o 11. hodine a 11. minúte uctili obeť 1. sv. vojny, bojovú činnosť a hrdinstvo vojnových veteránov Slovákov v československých zahraničných jednotkách, ako aj domáci odboj proti fašizmu a ich ľudským prísľuhom počas 2. sv. vojny.

Zároveň sme si pripomenuli vojenské operácie slovenských vojakov proti medzinárodnému terorizmu v 31. mierových operáciách v 22 krajinách sveta na

troch kontinentoch, v ktorých od r. 1993 do r. 2013 zahynulo 57 slovenských vojakov.

Po skončení spomienkového aktu pokračovala pietna spo-

mienka na obeť 1. sv. vojny pri križovatke do Majera, kde na tunajšom cintoríne bolo pochovaných 1380 vojakov ôsmich národností, ktorí zomreli v špecializovanej vojenskej nemocnici. Tento cintorín sa v súčasnej dobe revitalizuje.

Češť pamiatke všetkých obetí vojnových konfliktov.

Ján Pacel

Deň vojnových veteránov v Pohorelej

Členovia ZO SZPB Pohorelá si na námestí pri pamätníku padlých v obidvoch vojnách dňa 11. 11. 2017 o 11. hodine a 11. minúte pripomenuli položením kytice červených makov pamiatku všetkých pohorelcov (na pamätníku je 21 mien) a aj všetkých padlých vojakov v tejto absurdnej vojne.

Slovákov, ktorí bojovali v radoch Rakúsko-Uhorskej armády v počte vyše 400 tisíc, padlo 70 tisíc a 62 tisíc vojakov bolo zmrzačených. Celkovo na oboch bojujúcich stranách Dohody a Trojspolku padlo vyše 9 miliónov, ranených bolo 21 miliónov a nezvestných vyše 7 miliónov vojakov.

Ján Lakanda

S panychídou za zosnulých

Dňa 11. novembra 2017 sa členovia ZO SZPB v Strážskom stretli na námestí A. Dubčeka pri pamätníku 1. svetovej vojny, aby si uctili pamiatku vojnových veteránov padlých v oboch svetových vojnách, vo vojenských misiách a operáciách 20. storočia.

Panychídu za zomrelých odslúžil duchovný gréckokatolíckej cirkvi Dominik Rebják.

Anna Zabloudivá, predsedníčka ZO SZPB Strážske

Spomienka na partizánske boje

Krivosudy na Poriadí pri Myjave ukryjú veľmi dôležitý medzník našej histórie.

Pri tunajších zrekonštruovaných partizánskych bunkroch sa zišli predstavitelia SZPB, ZV SR Klub Nové Mesto nad Váhom, zástupcovia samosprávy mesta Myjava, obec Lubina bola zastúpená poslankyňou Obecného zastupiteľstva Annou Machajdikovou, prednostkou OcÚ Lubina

Simonou Štepanovicovou, členom ZO SZPB Lubina Emilom Janovicom a rodákom obce Lubina Viliamom Solovičom. Nechýbali ani občania, či mládež z Myjavy a Poriadia, Myjavskí heligonkári a Klub vojenskej histórie Senica, ktorý má mimoriadnu zásluhu na tom, že tieto partizánske bunkre boli zrekonštruované. Hymna Slovenskej republiky sa rozvzúchala lesom v podaní známeho my-

javského populárneho speváka Ľudových piesní Jaroslava Hargaša. S prihovorom vystúpil zástupca primátora mesta Myjava Stanislav Tomič.

O partizánskych bunkroch, ich vzniku a úlohe, ktorú zohrali, sme sa dozvedeli z prihovoru predsedu ZO SZPB Myjava a zároveň podpredsedu Oblastnej organizácie SZPB Nové Mesto nad Váhom Ivana Šima (redakcia jeho slova využije v budúcich číslach ako samostatný článok).

Po stopách bojov proti fašizmu

ZO SZPB v Železovciach pripravuje každý rok pre svojich členov, ich rodinných príslušníkov, ale aj iných záujemcov jeden až dva zájazdy „Po stopách bojov proti fašizmu v rokoch 2. svetovej vojny“. Trasou tohtoročného, organizovaného 21. októbra, bola Nemecká, Tisovec a Revúca.

Prehliadka expozície v Nemeckej, kde surovo vraždili popri nemeckých i slovenských fašistoch, otrásie svedomím každého návštevníka. Aj toho, ktorý sa už s obdobnými zločinmi na bezbranných obetiach stretol na iných miestach masového vraždenia na Slovensku alebo v Osvienčime. Aj v Nemeckej medzi vyše 900 beštialne zavraždenými boli deti, ženy, starci, aj tu umierali ľudia kvôli rase, politickému presvedčeniu, jednoducho nevinne, bez príčiny. Aj tu vystavené detské topánočky či iné predmety dennej potreby alebo mučiacie nástroje chytia za srdce návštevníka. Sem by mal zavítať každý jeden „neveriaci alebo zábudlivý Tomáš“, aby na vlast-

né oči videl, čo bol fašizmus, aká je jeho hrozba pre dnešok.

V Tisovci našu pozornosť zaujal najmä rodný dom V. Clementisa a jeho pamätník pred základnou školou. Naše kroky viedli aj k pomníku ďalšieho rodáka Tisovca, gen. Júliusa Noska, náčelníka štábu povstaleckej armády. V Nemeckej, Tisovci i v Revúcej sme si pri pomníkoch obetí a osobnosti protifašistického odboja uctili ich nehybnú pamiatku kyticami kvetov a tichou spomienkou.

V Revúcej sme pobudli v Múzeu prvého slovenského gymnázia, pozreli si pamätihodnosti mesta, zastavili sa pri rodnom dome gen. R. Viesta, ako aj pri jeho pomníku.

Teší nás, že počas organizovania tohto poznávacieho zájazdu prejavili záujem o vstup do SZPB štyria jeho účastníci, ktorí sa aj predtým zúčastnili niektorých našich podujatí. Zájazd sa nám vydaril, finančne k tomu prispel aj MsÚ.

Jozef Výboch, predseda ZO SZPB Železovec (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Zabudnutý cintorín v Trenčíne ožil

Za účasti štátneho tajomníka MO SR Mariána Saloňa, zástupcu náčelníka GŠ OS SR generálpodporučíka Pavla Macka, veliteľa pozemných síl a trenčianskej posádky generálmajora Jindřicha Jocha, zástupcov vojenského diplomatického zboru akreditovaného v SR, predsedu TSK Jaroslava Bašku, primátora Trenčína Richarda Rybníčka, predsedu OblV SZPB Jána Holíčku, členov SZPB Miroslava Ondráša a Lubomíra Brezovského sa uskutočnil 10. novembra na cintoríne z 1. svetovej vojny v Trenčíne – Zábrani pietny akt kladenia vencov pri príležitosti 99. výročia ukončenia 1. svetovej vojny.

Medzi množstvom cintorínov z 1. svetovej vojny na Slovensku je tento trenčiansky svojím spôsobom výnimočný. Pritom do nedávnej minulosti bol prakticky zabudnutý. Nachádza sa totiž v priestoroch trenčianskeho muničného skladu a nie je prístupný verejnosti.

Klub generálov SR, najmä regionálna zložka Sever pod vedením bývalého zástupcu náčelníka GŠ OS SR generálpodporučíka v. v. Pavla Honzeka ho úspešne obnovuje.

Práve v predvečer 99. výročia

ukončenia 1. svetovej vojny sa podarilo zrekonštruovať jeho ďalšiu časť. Na budúci rok, pri príležitosti 100. výročia ukončenia 1. svetovej vojny chcú toto dielo završiť. Príbudne sem aj železný kríž a zoznam všetkých pochovaných vojakov na informačných tabuliach.

Na trenčianskom cintoríne je pochovaných 771 vojakov (medzi nimi aj 3 ženy zdravotné sestry) Čechov, Slovákov, Rumunov, Maďarov, Rusov, Poliakov, Rakúšanov, Italianov, Turkov (moslimo-

vici boli pochovaní do 24 hodín) a Nemcov. Na ploche zhruba 8 tisíc metrov štvorcových bolo pôvodne pochovaných 927 vojakov. Ale v roku 1925 bolo exhumovaných 154 príslušníkov bývalého Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov (neskôr Juhoslávie) a boli prevezení na trenčiansky mestský cintorín, kde sú pochované ďalšie stovky vojakov, ktorí zahynuli počas prvej svetovej vojny.

Pamiatku vojakov si uctil vo svojom prihovore aj dekan trenčianskeho veliteľstva pozemných síl podplukovník Juraj Sítaš. Žiaci základnej školy Trenčín – Kubra zapálili na hroboch sviečky a pridal malý drevený kríž s červeným makom.

Jozef ŽIAK, snímka autor

Trenčianske detičky.

Povstalecká história Liptova

8. ročník prezentačnej a vedomostnej súťaže „Povstalecká história Liptova“ sa konal 26. októbra 2017 už druhýkrát v Akadémii ozbrojených síl.

Súťaž je určená pre žiakov základných škôl okresu Liptovský Mikuláš a organizuje ju Oblastný výbor SZPB v Liptovskom Mikuláši v spolupráci Akadémie ozbrojených síl M. R. Štefánika v Demänovej a MsÚ Liptov-

ský Mikuláš. Cieľom súťaže je formou testu preveriť vedomosti žiakov z obdobia 2. svetovej vojny a SNP a jednotlivými súťažnými prezentáciami škôl priblížiť konkrétnu udalosť vojny či povstania, pripomenúť na osu-

doch ľudí a ich príbehoch dobu, v ktorej išlo o ľudskú životosť, ukázať na ich odvahu.

Tohto ročníka sa zúčastnilo 9 ŽŠ: Z Liptovského Hrádku (2),

tinko (ZO SZPB) a Ján Chrapčiak (priamy účastník SNP). Vedomostné testy pre žiakov pripravil historik Oldřich Vaněk.

Súťaž svojou účasťou podporil rektor AOS Jozef Puttera, primátor mesta Liptovský Hrádok Branislav Tréger, primátor mesta Liptovský Mikuláš Ján Bleháč, ktorý pripomenul, že vojnové udalosti v autentických príbehoch spred 73 rokov je pre súčasnosť potrebné pripomínať najmä preto, aby sa už nezopakovali.

Najlepšie si v testoch a prezentácii počínala a cenu SZPB „Putovný plameň“ získala ŽŠ a MŠ Hradná Liptovský Hrádok. Druhá skončila ŽŠ Čsl. brigády Liptovský Mikuláš a 3. miesto obsadila ŽŠ Kvačany.

Na podujatí bol zároveň premietnutý film, ktorý zachytával odhalenie pamätníka osloboditeľom mesta na nám. Osloboditeľov v Liptovskom Mikuláši z roku 1945.

Alena Haragová

Liptovského Mikuláša (4), Liptovského Jána, Kvačian a Partizánskej Ľupče. Do samotnej súťaže sa zapojilo 27 žiakov 8. a 9. ročníka s 9-timi učiteľmi.

Odbornú porotu súťaže tvorili: Dana Guráňová (MsÚ), Ján Mar-

ský Mikuláš. Cieľom súťaže je formou testu preveriť vedomosti žiakov z obdobia 2. svetovej vojny a SNP a jednotlivými súťažnými prezentáciami škôl priblížiť konkrétnu udalosť vojny či povstania, pripomenúť na osu-

doch ľudí a ich príbehoch dobu, v ktorej išlo o ľudskú životosť, ukázať na ich odvahu.

Tohto ročníka sa zúčastnilo 9 ŽŠ: Z Liptovského Hrádku (2), tinko (ZO SZPB) a Ján Chrapčiak (priamy účastník SNP). Vedomostné testy pre žiakov pripravil historik Oldřich Vaněk.

Súťaž svojou účasťou podporil rektor AOS Jozef Puttera, primátor mesta Liptovský Hrádok Branislav Tréger, primátor mesta Liptovský Mikuláš Ján Bleháč, ktorý pripomenul, že vojnové udalosti v autentických príbehoch spred 73 rokov je pre súčasnosť potrebné pripomínať najmä preto, aby sa už nezopakovali.

Najlepšie si v testoch a prezentácii počínala a cenu SZPB „Putovný plameň“ získala ŽŠ a MŠ Hradná Liptovský Hrádok. Druhá skončila ŽŠ Čsl. brigády Liptovský Mikuláš a 3. miesto obsadila ŽŠ Kvačany.

Na podujatí bol zároveň premietnutý film, ktorý zachytával odhalenie pamätníka osloboditeľom mesta na nám. Osloboditeľov v Liptovskom Mikuláši z roku 1945.

Súťaž svojou účasťou podporil rektor AOS Jozef Puttera, primátor mesta Liptovský Hrádok Branislav Tréger, primátor mesta Liptovský Mikuláš Ján Bleháč, ktorý pripomenul, že vojnové udalosti v autentických príbehoch spred 73 rokov je pre súčasnosť potrebné pripomínať najmä preto, aby sa už nezopakovali.

Najlepšie si v testoch a prezentácii počínala a cenu SZPB „Putovný plameň“ získala ŽŠ a MŠ Hradná Liptovský Hrádok. Druhá skončila ŽŠ Čsl. brigády Liptovský Mikuláš a 3. miesto obsadila ŽŠ Kvačany.

Na podujatí bol zároveň premietnutý film, ktorý zachytával odhalenie pamätníka osloboditeľom mesta na nám. Osloboditeľov v Liptovskom Mikuláši z roku 1945.

Alena Haragová

Na podujatí bol zároveň premietnutý film, ktorý zachytával odhalenie pamätníka osloboditeľom mesta na nám. Osloboditeľov v Liptovskom Mikuláši z roku 1945.

Súťaž svojou účasťou podporil rektor AOS Jozef Puttera, primátor mesta Liptovský Hrádok Branislav Tréger, primátor mesta Liptovský Mikuláš Ján Bleháč, ktorý pripomenul, že vojnové udalosti v autentických príbehoch spred 73 rokov je pre súčasnosť potrebné pripomínať najmä preto, aby sa už nezopakovali.

Najlepšie si v testoch a prezentácii počínala a cenu SZPB „Putovný plameň“ získala ŽŠ a MŠ Hradná Liptovský Hrádok. Druhá skončila ŽŠ Čsl. brigády Liptovský Mikuláš a 3. miesto obsadila ŽŠ Kvačany.

Štefan Hupko so spolubežcom Petrom Gajdošom, ministrom obrany SR.

Milan Bušo, snímka Anna Hupková

Svedectvo z archívov – výpis zo zápisnice slávnostného zasadnutia Slovenskej národnej rady, konanej dňa 10. októbra 1944 v zasadacej sieni Obchodnej a priemyselnej komory v Banskej Bystrici

Prejav p. Dr. V. Šrobára, predsedu Slovenskej národnej rady

Vážení páni hostia, slávna Slovenská národná rada.

Mám česť Vám v prvom rade predstaviť našich vzácných hostí, ktorí prišli z Londýna cestou cez Moskvu a ktorých pozdravujem s najväčšou radosťou, akú som schopný pri tomto slávnostnom okamžiku vysloviť. Ubezpečujem ich, že nič väčšieho sa nám nemohlo prihodiť po kritických chvíľach minulých týždňov, ako pozdraviť ich príchod, ich osobne privítať a poďakovať, že priviedli so sebou značnú bojovú silu – to všetko naplňuje radostným naplnením srdcia naše. A tak, páni moji, dovoľte, keď najprv Vám vyložím krátkym prejavom, niekoľko slovami to, čo Vám chceme povedať, čo si myslíme a menom ľudu Vám môžeme tlmočiť. Dovoľujem si Vám predstaviť: pána ministra Němca, pána generála Viesta, pána generála Nižborského, pána kons. radcu Hálu, pána poslanca Uhlířa, pána poslanca Laušmana, pána poslanca Vallu, pána Dr. Drtinu, ktorého sme tak radi poslúchali z londýnskeho rozhlasu ako Pavla Svätého.

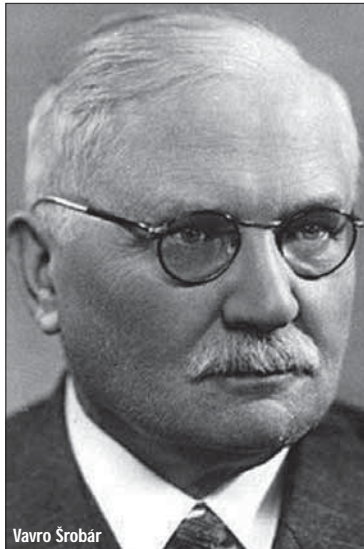
Vážení hostia, slávna Slovenská národná rada, dovoľm si Vám stručne natieniť, to čo sa prihodilo za šesť týždňov, od 26. augusta tak asi až po dnešnú chvíľu. Naš prevrat vznikol z nasledujúcich príčin: v podzemnom ilegálnom hnutí sme povstanie na 29. august nechceli, ale okolnosti, ktoré nám tento plán zhatili, nás donútili, aby sme sa podujali postaviť sa so zbraňou v ruke proti našej tak zvanej slovenskej vláde a proti Nemcom. Príčiny boli tieto: Na Slovensku po našich horách, od východu až dolu po samú Bratislavu, na severe v Karpatoch i na slovenských Nízkych Tatrách usídlili sa partizáni. Títo naši partizáni, ku ktorým sa slovenský ľud s láskou vinul a ku ktorým sa naša mládež bojaschopná pridávala, začali čím ďalej tým častejšie napadať Nemcov. Tak sa stalo v mnohých mestách, kde partizáni prichytili Nemca, tak ho krátko odpravili a v mnohých mestách prišli i niektorí vysokí úradníci a vojaci o život. Toto Nemci nemohli vo svojej pýche znášať a tlačili na bratislavskú vládu, aby urobila poriadok s partizánmi. Slovenská vláda najprv vyhlásila štatárium. Keď štatárium nepomáhalo, Nemci tlačili ďalej a hrozili, že keď vláda neurobí s vojskom poriadok proti partizánom, že

sami Nemci obsadia Slovensko a zlikvidujú partizánsky boj.

V týždni pred 29. augustom počuli sme z rozhlasu hovoriť Tisu, ktorý uisťoval národ, naši slovenskí vojaci sami zaisťujú pokoj. Na to za pár dní rozprával Mach, ktorý vyhlásil, že slovenskí vojaci musia sa pridať k Nemcom, aby bolo zdané partizánske hnutie. Niekoľko dní pred naším prevratom hovoril Čatloš, ktorý oznámil, že nemecké vojsko obsadzuje Slovensko a vyzýval našich bojovníkov, aby sa pridali k nemeckému vojsku. To bola vojenská príčina, že toto nám hrozí. Bolí sme si vedomí toho, že keď Nemci i obsadia Slovensko, ako Považie, Spiš a východ, tak je koniec povstaniu na Slovensku. Ak odzbroja všetky posádky, pochyťajú členov ilegálneho hnutia, tak nebudeme môcť uskutočniť na Slovensku povstanie. To bol najsilnejší argument; a druhý bol ten, že vláda volá proti slovenskému národu, vojakom a partizánom, ktorí nás prišli brániť, Nemca, aby nás prišiel zložiť a zotročiť.

Druhá príčina bola, že z Londýna i Moskvy nás vyzývali, aby sme už začali boj, že je 12. hodina. Videli sme, že ruské vojská sa blížia, že Červená armáda je neďaleko našich hraníc, takže dostaneme aj materiálnu pomoc. Bolo rozhodujúce na koniec aj to, že v bystrickej posádke zmocnili sa dvaja vysokí dôstojníci veliteľstva a začali si tu organizovať odboj čatlošovský, t.j. pripravovať Bystricu pre pomoc Nemcom. Podrobnosti k tomuto puči, ktorý sa stal z 28. na 29. augusta, nebudem spomínať, ale bola to jedna z príčin, že práve v tomto meste vypuklo povstanie. Mali sme tu svoje veliteľstvo, s ktorým sme sa radili o tom, či vydržíme, či máme dosť síl, ale keď sme videli, že všetko je nahnuté, že nebezpečenstvo ide nás zachvátiť, rozhodli sme sa, že dáme rozhlasom výzvu k národu, aby sa národ chytil zbraňou. A tak to začalo.

My držíme v rukách asi 10.000 km² z celého Slovenska. Keď rátame, že Slovensko má necelých 50.000 km², znamená to jednu pätinu. Podľa počtu obyvateľstva asi 480 tisíc – pol milióna. V tomto maličkom štátiku, ktorý je chvalabohu slobodný, kde sa dá slobodne dýchať a kde sa môžeme dnes tak radovať, zriadili sme sa tak, ako keby sme držali celé Slovensko. Ináč to nešlo, lebo len tak udržíme chod administratív-

Vavro Šrobár

vy, úradov a všetkých tých zariadení, čo vyžaduje štátne vedenie: pošty, železnice a všetko to, čo slúži potrebe obyvateľstva. Podľa tohoto spôsobu – ako sme hlásili do Londýna – zriadili sme Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, ktoré reprezentuje asi tak Predsedníctvo vlády, potom Slovenskú národnú radu, ktorá reprezentuje snem a zákonodarnú moc a konečne poverenictva, ktoré právomocou zodpovedajú ministerstvám. Tak je rozdelená práca medzi nami. Myslím, že dosiaľ neni veľkých ponosov, že by sme to nevedeli zložiť.

Podľa svojich skromných síl vo vedomí, že toto všetko je provizorium, hľadáme udržať poriadok a podporujeme nadovšetko našu armádu. To je hlavný úkol, ktorý si náš odboj v Bystrici a toto malé štátne zriadenie vytklo a ktorý zo všetkých síl vykonávame.

O našom ľude môžem Vám povedať, že s veľkým nadšením pozdravuje celý náš odboj, lebo ináč nemohli by sme sa udržať, keby sme nemali súhlas ľudu. Keby bolo možné iste by prebehol z obsadeného Slovenska k nám. Z počiatku tak bezpečne cítili sme sa tu v Bystrici, že i minister Čatloš utiekol k nám, pretože sa necítil bezpečne v Bratislave, i mnoho pánov, ktorí mysleli, že ich prijme s otvorenou náručou a zabudneme všetky zločiny a priestupky, ktorých sa dopustili proti národu počas päťročnej tak zvanej ochrany nemeckej vlády.

Naším najvyšším politickým cieľom je oslobodiť čím skôr celé Slovensko a vrátiť ho do lona Československej republiky a vybudovať si jednotný, slobodný a demokratický štát. To je teda náš najvyšší politický cieľ a v tomto zmysle jak v prejavoch, tak v tlači i na verejných našich táboroch ľudu a v národných výboroch ako aj

v rozhlase držíme sa tejto jednotnej línie.

Politicky snád' nevyhovujeme tomu obrazu, ktorý ste nám načrtávali: My totiž utvorili sme dve strany: stranu demokraticko-občiansku a stranu komunistickú. Pracujeme s najväčšou lojalnosťou medzi sebou, dodržiavame paritu vo všetkom, pretože medzi nami v politických cieľoch a cieľoch čím skoršieho oslobodenia Slovenska nie je rozdiel. Politicky v ciele oslobodiť Slovensko sme úplne zajedno. Nemáme príčinu prevádzať politické triky, medzi nami je naprotá jednota. V pochybných prípadoch alebo v nezrovnalostiach sa radíme, robíme kompromisy zdravo a rozumne. Na tomto malom území žije sa čulo politicky: máme päť denníkov a to je tento malý priestor krásny výsledok a z toho vidíte, ako sa živo politicky myslí, pracuje a debatuje. Máme tu: denník Čas – orgán demokratickej strany a Národné noviny, bývalé Národné noviny, ktoré vychádzali v Turč. Sv. Martine. Komunisti majú Pravdu, Útok a Hlas národa. Mimo to máme týždenník Nové slovo, ktorý nedávno začal vychádzať.

Čo sa týka nášho pomeru k tisovskej vláde, ten je veľmi jasný. Viedeme proti tejto vláde nekompromisný boj a sme odhodlaní všetkých tých, ktorí spolupracovali na zotročení nášho národa, potrestať súdom ako zločincov. Tak medzi nami nemôže byť žiadneho dorozumenia a nemôžeme na nich brať žiadny zreteľ, ani ohľady a viedeme si tak, ako keby táto vláda vôbec v Bratislave nebola.

O našom vojsku konečne môžeme povedať len to najkrajšie. Naši vojaci držia sa hrdinsky, lebo vedú tento boj už šesť týždňov. Pomoc prišla až predvčerom a zasiahla do boja tiež len predvčerom. My začali sme odboj proti materiálne lepšie vyzbrojenému nepriateľovi, ktorý mal aj číselnú prevahu. Pri tom všetkom udržali sme sa na tom maličkom území a dúfame, že po príchode pomoci zachováme toto oslobodené územie, aby sem nikdy nevykročila noha nemeckého vojska ani tisovskej vlády a jej orgánov a naháňáčov. Toto slobodné Slovensko, ktoré tu spravujeme podľa svojich najlepších síl, chceme zachovať pre budúcu slobodnú republiku, za ktorú sami chceme statočne bojovať. Tým viacej musíte nám uznať, páni hostia, našu – abych povedal – schopnosť alebo hrdinskosť odboja, lebo naše vojsko tu vlastne skladá sa zo záložníkov.

Nemali sme aktívneho vojska; naše najlepšie dve divízie, ktoré boli vyzbrojené dostatočne, aby sa postavili do boja proti Nemcom, tie nám zostali na východe; ako, nechcem sa tu šíriť, musí sa to tiež vyšetriť. O tieto dve divízie sme prišli a zostalo nám len mobilizované záložné mužstvo a s tým sa bránime dokonca už šesť týždňov.

Konštatujem na koniec ako resumé tieto fakty:

1.) Šesť týždňov sme sa tu držali a chceme i ďalej toto územie udržať slobodné od nepriateľa.

2.) Tým, že sme išli do povstania, do boja, zachránili sme česť národa a dobré meno nášho štátu, Československej republiky, ktorú ste vy nám, pánovia, na čele s prezidentom Dr. Benešom obhájili a zachovali na medzinárodnom fóru. Naším bojom podopreli sme našu pozíciu v Európe medzi slobody milovanými národmi. Za túto prácu, ktorú ste konali, Vám našim menom vyslovujem tú najsrdečnejšiu vďaku.

3.) Získali sme veľké sympatie veľkého bratského ruského národa, ktorý za vedenie, skvelého maršala Stalina utvoril si nepremoziteľnú Červenú armádu a ktorý v ťažkých chvíľach nášho odboja poslal nám túžobne očakávanú a nutnú pomoc. Nech mu je za to vrelá vďaka nášho národa a nehynúca sláva od nás i všetkých bratských národov. Víтам Vás s radostným srdcom a bratsky Vás pozdravujem na kuse oslobodenej vlasti, za ktorú sme všetci hotoví obetovať všetko, čo je nám drahé a vzácné.

Sláva nášmu prezidentovi Benešovi!

Sláva veľkému maršalovi Stalinovi!

Sláva ministerskému podpredsedovi Churchillovi!

Sláva prezidentovi Roosveltovi!

Sláva našej vlasti, Československej republike!

Sláva našej armáde slovenskej! a našim partizánom!

A nadovšetko sláva Čerenej armáde a všetkým spojeným armádam!“

Zápisnica – Odpis vyhotovený na Úrade Predsedníctva Sboru povereníkov.

Za správnosť odpisu: Dr. František Martinovič, počas povstania zástupca vedúceho II. sekcii na Prezídium Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Zdroj: <http://www.psp.cz/eknih/1944snr/stenprot/012schuz/s012002.htm>

Poznámka: Dokument je prepísaný v pôvodnom znení, bez jazykovej úpravy.

Pripravil: Jozef Bystrický z VHU

V čom sme žili pred novembrom 1989?

Viete, že...?

...justícia prezidenta Edvarda Beneša v rokoch 1945–1948 popravila celkovo 66 žien a matiek? A z toho dokonca dve príbuzné Milady Horákovéj (rod. Královej), ktorú mal na svedomí až režim diktatúry proletariátu (popravená za vyzvedačstvo)?

Išlo o Máriu Královú (2. 8. 1897), obesenú v Pankráckej väznici 8. 10. 1945 a Júliu Horákovú (6. 2. 1910) obesenú tamtiež 17. 1. 1946. V justičných vraždách žien teda Beneš víťazí nad Gottwaldom (1948–1953) v pomere 66:1. Alebo inak. To čo stihol Beneš za tri roky „parlamentnej demokracie“, to komunisti ani zďaleka nezvládli za dlhých takmer 42 rokov „totalitnej diktatúry“.

...v rokoch 1945–1948 bolo počas 24 Benešových tzv. „mimoriadnych ľudových súdov“ odsúdených okolo 23 000 osôb, z toho 738 na trest smrti?

Z toho bolo na smrť odsúdených 66 žien a 7 novinárov. Tí, ktorí kritizovali politiku Edvarda Beneša, to nemali šancu prežiť!

Proti týmto rozsudkom nebolo odvolania (tzv. skrátene konanie) a poprava musela byť vykonaná do dvoch hodín od vyhlásenia rozsudku. Prezident bol zásadový, neudelil ani jednu milosť.

Beneš nad Gottwaldom víťazí aj pri ostatných trestoch smrti: 738:237. Pričom Gottwald udelil 17 krát milosť.

Antonín Zápotocký (1953–1957) nechal popraviť 94 odsúdených, vyhlásil však aj dve amnestie 1953 a 1957, čím sa zo žalárov dostala aj väčšina obetí Benešovho justičného teroru. Zaujímavé však je, že tieto amnestie sa nevzťahovali na odsúdených komunistov v rokoch 1950–1953, čiže ani na Gustáva Husáka.

...absolútnym rekordérom v udeľovaní milostí nebol T. G. Masaryk (1918–1935), ako sa omylom traduje, ale Gustáv Husák?

Hneď za ním to bol Antonín Novotný (1957–1968). Tento tzv. „tretí robotnícky prezident“ vyhlásil amnestie v rokoch 1957, 1960, 1962 a 1965. No napriek tomu bolo za jeho vlády popravených 87 osôb.

Za Novotného boli ľudia aj prvýkrát rehabilitovaní. No zaujímavé bolo zdôvodnenie jeho odmietnutia rehabilitovať Rudolfa Slánskeho: „Slánsky roztočil mlynské kolesá politických procesov,

Edvard Beneš

Klement Gottwald

Antonín Zápotocký

Antonín Novotný

ktoré ho nakoniec samé pomleli...“

Za prezidentovania Gustáva Husáka bolo popravených 38 trestancov. Gustáv Husák bol však rekordérom pri udeľovaní milostí. Napr. v roku 1984 ich udelil 1 876, v roku 1985 dokonca 2 110, v roku 1986 – 2 006, v roku 1987 – 3 307 a v roku 1988 – 2 028 milostí.

Celkovo teda robotnícki prezidenti (Gottwald – 237, Zápotocký – 94, Novotný – 87 a Husák – 38) v rokoch 1948–1989 popravili 456 ľudí, čo je o 282 ľudí menej ako jeden demokratický prezident, ktorý sa „zaslúžil o štát“.

Podľa parlamentlisty.cz z 10. 7. 2015

Poznámka Bojovník: Pravdou však je, že bol to prezident Beneš, kto sa musel vysporiadať s fašistickými a nacistickými zločincami a ak by nebolo tých, tak „jeho počty“ by asi vyzerali inak.

Gustáv Husák

Ako to vidia Američania?

Spomienky na Stalingrad po 75 rokoch

„V tomto mesiaci (november) si pripomíname 75. výročie ako Červená armáda obkľučila a vzápätí zničila na Volge pri Stalingrade nemeckú armádu,“ píše historik zo Stanfordskej univerzity Victor Davis Hanson v článku The Washington Post.

„Počas Stalingradskej bitky, trvajúcej vyše päť mesiacov, ruské, americké a britské sily prešli do útoku proti mocnostiam Osi na Kaukaze, v Maroku a Alžírsku a na ostrove Guadalcanal v Tichom oceáne,“ poznamenáva.

„Bez ohľadu na hrôzy sovietskeho komunizmu, spojeneckí víťazi druhej svetovej vojny sú v značnej miere zaviazaní ruskému národu. Práve ruskí vojaci, muži a ženy, zničili obrovské pozemné vojská Hitlera, zlikvidujú mu vyše dvoch tretín nemeckých vojakov v tejto vojne,“ zdôrazňuje autor.

„Kvôli spomienkam o kru-

stosti Sovietskeho zväzu počas Studenej vojny a kvôli autokratickej vláde Vladimíra Putina dá sa dnes Rusko demonizovať. Moskva nasmerovala svoje vojská na východnú Ukrajinu, obsadila Krym a pokúšala sa zamiešať do prezidentských volieb v USA,“ hovorí sa v článku.

„Lenže väčšina Američanov zabudla na kľúčové aspekty histórie Ruska 20. storočia, tragédiu neuveriteľných ľudských strát,“ píše Hanson.

„Počas jedného z najzhubnejších obkľúčení v dejinách, v Sevastopole v júli 1942, bolo zabitých alebo zajatých 100 tisíc

Rusov pri nepodarenom pokuse zachrániť Čiernomorské námorníctvo,“ poznamenáva.

„My spravodlivo považujeme Putina za agresívneho autokrata. Lenže milióny Rusov považujú Ukrajinu a Krym za svätú, krvou presiaknutú, ruskú zem,“ hovorí sa v článku.

Na Západe dnes málokto presne vie, čo sa v tomto mesiaci odohralo vo Volgograde pred 75-timi rokmi, píše autor.

„V Deň veteránov (11. 11.) si taktiež musíme spomenúť na hrdinských sovietskych vojakov. V krutom mraze, stratiac stovky tisíc životov, nakoniec dosiahli neuveriteľné: zastavili útok nacistického Nemecka,“ uviedol V. D. Hanson.

Podľa inopressa.ru, 9. 11. 2017 (zdroj: The Washington Post)

Viete, že...?

...jedným z autorov historického mýtu o tom, že hlad v ZSSR (roky 1932–1934) bol smerovaný hlavne proti ukrajinskému národu, bol kongresman Hamilton Fish?

Ostrý antikomunista Fish začal v roku 1933 sponzorovať v USA nacistickú knihu „Komunizmus v Nemecku“, autorom ktorej bol člen NSDAP Adolf Ehrh. Neskôr cez svoj úrad šíril aj „Protokoly siónskych mudrcov“.

Aj preto ho nacistická propaganda považovala za „spojenca č. 1“ v americkom parlamente.

V roku 1939 Hamilton Fish navštívil Oslo, kde sa stretol s Joachimom Ribbentropom. Ba čo viac, do Osla priletel na osobnom lietadle Ribbentropa.

Z vyšetrovania známeho novinára tých čias D. Peersona, ktoré bolo uverejnené v roku 1942, vyplynulo, že Fish dostal v roku 1939 od nacistov 3 100 dolárov, čo je na dnešné pomery okolo 150 000 USD. Po tomto vstúpila jeho politická kariéra antikomunistu a „spojenca Nemecka č. 1“ do zákonitého finále.

Hamilton Fish sa dožil do roku 1991, no vo verejných funkciách už potom nikdy nepôsobil. V roku 1942, keď prehral voľby, sa cez súd pokúsil dosiahnuť vyvrátenie informácie, že je sympatizant nacistov, no neúspešne.

...Poliaci zabili vo vojne viac Židov ako Nemcov, proti ktorým bojovali?

Presne toto tvrdí bývalý riaditeľ izraelskej služby Nativ Jakov Kedmi. Vid' dôkaz v ruštine: <https://www.youtube.com/watch?v=cqJbExdWC18>

Niektoré jeho vyjadrenia sú razantne ostré. Napr., že metodicky najhorší boli Holanďania. Pretože ani v jednom štáte nebol na 100 % plnený rozkaz vydávať Židov. „Holanďania to urobili metodicky so svojou holandskou presnosťou,“ povedal Kedmi a dodáva, že Holandsko je jediným štátom, ktorý vydal všetkých svojich Židov.

No a prvé miesto pri likvidácii Židov patrí vraj Estónsku. Pretože „takmer plných 100 percent (Židov) bolo zlikvidovaných Estóncami“. A že vraj tu mali ťažkú konkurenciu s Lotyšmi a Litvanmi. „Litvania ich takmer dobehli,“ spresnil Jakov Kedmi.

Zo všetkých národov sa vraj „najušľachtilejší“ zachovali Dáni, ktorí za jednu noc a pár hodín navyše, vyviezli všetkých Židov... do Švédska. Rybári. „Z každého Žida zodrli všetko, čo mohli. Nepredstaviteľné peniaze. Čiže šľachetnosť... a peniaze sú peniaze“, tvrdí sa vyjadril Kedmi.

Zmienka o slovenských židoch zaznie po 12 minúte 30 sekunde.

...na frontoch Veľkej vlasteneckej vojny bojovalo v Červenej armáde okolo 800 000 žien?

Vyššie 150 tisíc z nich bolo vyznamenaných bojovými radmi a medailami a desiatky sa stali Hrdinami ZSSR.

Asi najznámejšie z nich sú pilotky, ktoré nazývali Nočné čarodejnice. Lenže iba málo kto vie, že v červenom letectve nebol len pluk Nočných čarodejníc (46. Tamanského pluku nočných bombardérov), ale že tam boli ďalšie dva ženské letecké pluky. Bol to 587. pluk pikujúcich bombardérov a 586. stíhací pluk.

V Guinesovej knihe je zapísaná najefektívnejšia pilotka 586. stíhacieho pluku Lilia Vladimirovna Litvjak. Bola prvou ženou, stíhačom, ktorá zostrelila nepriateľské lietadlo (Niektoré pramene to rozporujú. Prvá vraj bola por. Valéria Chomiakova). Na Západe o Lilii V. Litvjak vyšlo množstvo kníh, no doma, v ZSSR a v Rusku, zostala takmer neznáma.

Zabili ju počas Kurskej bitky pri meste Orel 1. 8. 1943 vo veku 21 rokov a v hodnosti nadporučík.

...niektorí naši vojaci z 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR zahynuli aj pri presune na front a to v následku nemeckého bombardovania ich ešalonu?

Ide o bombardovanie štvrtého z deviatich ešalonov (č. 18605), v ktorom sa z Novochooperska od 30. 9. 1943 presúval 1. delostrelecký oddiel do železničnej stanice Priluky (asi 150 km východne od Kyjeva).

Až do 12. októbra prebiehal presun bez väčších ťažkostí, hoci zvýšená aktivita nepriateľského letectva svedčila o približovaní sa k frontu. V ten istý deň vo večerných hodinách niekoľko sto metrov pred Jachnovščinou na trati Nežin – Priluki bol štvrtý ešalon napadnutý nemeckými lietadlami.

Obsluha veľkokalibrových protiletadlových guľometov zvedla s nepriateľom v rozmedzí niekoľkých chvíľ neľútostný boj a podarilo sa jej čiastočne ochrániť zverený oddiel. Ešalon bol však aj tak zbombardovaný veľmi ťažko. 1. delostrelecký oddiel mal mŕtvych 50 mužov, v rote VKPL 4 muži (z toho jeden sovietsky vojak). Rovnaký bol počet ranených.

A. Mikundová

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bacúch:** Mária Pravotiaková 89 a Margita Cesnaková 82 rokov.
- **Bratislava 24:** Ing. Štefan Homola 91 rokov.
- **Badín:** Július Lešták 60 rokov.
- **Bernolákovo:** Terézia Feketová 83 a Helena Kováčová 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Štefánia Jánošková 84, Emília Chalachánová 82, Lýdia Švarcová 81 a Ľubica Uhrínová 70 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** PaedDr. Matej Kán 85 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Božena Speváková 81 rokov.
- **Banská Bystrica – J. Rýsa – Tr. SNP:** Juraj Dluhoš 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda – gen. I. Gibalu:** MUDr. Blanka Rybovičová 60 a Mgr. Peter Gogola 50 rokov.
- **Čabiny:** Tatiana Kostolníková 70 rokov.
- **Čaňa:** Jolana Bittová 75, Július Šoltés 70, Mgr. Daniel Szilágyi 45 a Jarmila Michalčová 45 rokov.
- **Donovaly:** Ľubomír Mistrik 81 rokov.
- **Dolná Krupá:** Ján Brestovanský 70 rokov.
- **Horná Mičiná:** Ondrej Martinec 75 a Ondrej Klíbaní 65 rokov.
- **Horná Lehota:** Vendelín Štrba 75 rokov.
- **Halič:** Zdena Jonášová 89 rokov.

- **Hrušov:** Jana Sásová 40 rokov.
- **Humenné 1:** Mária Taligová 65 rokov.
- **Jasenie:** Ing. Ján Chamko 91 a Ing. Miroslav Cibul'a 84 rokov.
- **Jarabina:** Anna Kindjová 95 rokov.
- **Kremnica:** MUDr. Viktor Halíř 75 rokov.
- **Kalinovo:** Irma Bešinová 90 rokov.
- **Košice – Sever:** Eva Štarková 70 rokov.
- **Košice – Juh:** Michal Saxsun 88 rokov.
- **Košice – Západ:** Michal Sejka 80 rokov.
- **Lipany:** Michal Šlosár 95 a Mária Imrichová 65 rokov.
- **Liptovská Osada:** Mária Bačovská 94, Vilma Mráziková 86, Ján Vlnieška 84, Helena Čabová 83, Anna Jozefková 81, Anna Krbaťová 80 a Milka Praženicová 75 rokov.
- **Myjava:** Kristína Lukešová 85 rokov.
- **Medzilaborce:** Božena Kavčáková 55, Kristína Korbová a Miroslav Černega 20 rokov.
- **Pohorelá:** Jozef Polák 81, Mária Jánošková 80 a Ján Datko 45 rokov.
- **Pliešovce:** Anna Vargová 50 rokov.
- **Považská Bystrica:** Félix Kopeliovíč 92 rokov.
- **Piešťany:** Anna Plecítá 92 a Mária Minarechová 83 rokov.
- **Partizánske:** Mária Holúsková 95, Pavol Hazucha 70 a Ing.

- **Stará Ľubovňa:** Ing. Marta Oravcová 65 rokov.
- **Šabron:** Andrej Kopčák 65 rokov.
- **Trenčín 1:** Oľga Šupalová 88, Anna Lišková 85, Alžbeta Václavová 83 a Ján Bureš 82 rokov.
- **Trenčín 2:** Jozefína Brlejevá 98 a Júlia Munková 85 rokov.
- **Vráble:** Štefánia Tarrová 70 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Dra-

- **Anna Csollárová** 65 rokov.
- **Revúca – gen. Viesta:** Mária Poljanová a Vladimír Levický 70, Viera Grendelová 65 a Anna Puterová 60 rokov.
- **Skalité:** Jozef Tatarka 80 rokov.
- **Sliač:** Milan Zemko 85 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Rozália Maršáľková 91 rokov.
- **Senica:** Emília Tichá 88 rokov.

- **homíra Plameňová** 70 a Anna Rusková 65 rokov.
- **Závadka n/Hronom:** Mgr. Dagmar Hrušková 55 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Emília Detková 90, Marie Zyllová 88 a Jaroslav Ondreička 70 rokov.
- **Obľv Žilina:** Maximilián Tvrď 96 rokov.

Jubilantom srdečne blahozeláme.

Milý Ferko Jurina, budete nám veľmi chýbať!

Navždy od nás odišiel vzácny človek, posledný vojnový veterán na Orave, zakladajúci člen a dlhoročný obetavý funkcionár a predseda ZO SZPB v Zuberci, František Jurina. Smutnú správu nám nečakane oznámila jeho rodina. 5. novembra 2017 dotieklo šlachetné srdce ich otca, manžela, dedka a pradedka.

Nie tak dávno, čo sme boli F. Jurinovi spoločne gratulovať k jeho krásnemu životnému jubileu 97. rokom jeho plodného života.

František Jurina sa narodil 12. 6. 1920 v malebnej horooravskej obci Zuberec, pod úpatím Roháčov. Každým rokom pravidelne sme sa spoločne stretávali aj pri Výročí SNP. Naposledy sme spoločne oslávili 73. výročie SNP pri pamätníku v Lučivnej na Orave, kde sme spolu s ostatnými ešte žijúcimi účastníkmi odboja, ktorí bojovali za našu slobodu, diskutovali a spomínali na hrôzy a osudy ľudí počas 2. svetovej vojny.

Ujo Ferko, ako sme ho familiárne oslovovali, sa živo zaujímal o spoločenské a politické dianie v obci, regióne a v našom Zväze. Rád sa podelil o svoje spomienky z obdobia 2. svetovej vojny a SNP s mládežou, počas organizovania tematických školských zájazdov na pamätne a pietne miesta bojov a obetí 2. svetovej vojny. Boli to hlavne partizánsky cintorín na Zverovke a Partizánska nemocnica pod

Salatínom v Roháčoch, o rekonštrukciu ktorých sa zaslúžil nemalou mierou aj on, aby boli dôstojnou vizitkou našej úcty k hrdinom a bojovníkom za našu slobodu.

Na pomoc SNP prišiel ako výsadkár po výcviku v Rusku. Za svoje chrabré činy počas 2. svetovej vojny a SNP bol ocenený mnohými vojenskými a štátnymi vyznamenaniami. Československými, ruskými a slovenskými. Pri príležitosti 70. výročia ukončenia Veľkej vlasteneckej vojny mu štátne vyznamenanie „Za víťazstvo“ udelil aj prezident Ruskej federácie Vladimir Putin. Bol držiteľom statusu „Vojnový veterán – výsadkár“. Posledne v roku 2016 mu bolo udelené vysoké ocenenie v rámci kraja, „Pamätná plaketa – významná osobnosť žilinského kraja“, za mimoriadny spôsob rozvoja župy a za zásluhy v 2. svetovej vojne, ktorú mu osobne prišiel odovzdať do jeho bydliska vtedajší župan Juraj Blanár. Mohli by sme ďalej pokračovať v jeho mnohých oceneniach.

František Jurina bol pri našich spoločných stretnutiach

skromným a vnímavým spoločníkom, ktorý aj pri svojom vysokom veku a už poznačený chorobou, sa nikdy nesťažoval na svoj zdravotný stav a až do poslednej chvíle prekypoval veselosťou, humorom a veľkým záujmom o okolitý svet a o dianie v SZPB. Jeho verným spoločníkom boli naše noviny Bojovník, na vydanie ktorých vždy netrpezlivo čakal. Milý Ferko Jurina, budete nám veľmi chýbať! S hlbokou úctou sa skláňame v pietnej spomienke na vás, nášho vzácneho človeka, priateľa. Navždy zostanete v milej a svetlej spomienke v našich srdciach.

Česť vašej pamiatke.

Členovia ZO SZPB Dolný Kubín, Istebné nad Oravou a Obľv SZPB Ružomberok, Štefan Novák, tajomník ZO SZPB Dolný Kubín

Odišiel vzácny človek

Dňa 27. októbra 2017 nás vo veku 96 rokov navždy opustila dlhoročná členka SZPB v Ľagove a Medzilaborciach Júlia Žmolíková, rodená Kudejová.

Bola spoluorganizátorkou partizánskej skupiny „Pugačev“. Za túto svoju činnosť bola v roku 1944 väzená v Bratislave. Po oslobodení sa plne zapojila do budovania spoločnosti a aktívne sa zúčastňovala práce v Slovenskom zväze protifašistických bojovníkov.

Za odbojovú činnosť jej bolo pri príležitosti SNP a Dňa víťazstva nad fašizmom udelených viacero vyznamenaní.

Oblasťná organizácia SZPB v Medzilaborciach v zosnulej stratila vzácneho človeka a funkcionára.

Česť tvojej pamiatke a tvojemu statočnému životu.

Jozef Antal, predseda Obľv SZPB Medzilaborce

Navždy sme sa rozlúčili

- **Medzilaborce** s 96-ročnou Júliou Žmolíkovou.
- **Pohorelá** s 86-ročnou Máriou Vírusovou a 72-ročným Jánom Makom.
- **Topoľčany 1** s 86-ročným Dušanom Rastislavom Martošom.

- **Žiar n/Hronom** s 94-ročnou Máriou Hruškovou.
- **Obľv SZPB Žilina** s 98-ročným Ladislavom Hanzelom.

Česť ich nehyjúcej pamiatke!

Ej, čo sme to za vojaci...

Nultý ročník „VOJENSKÝCH MELÓDIÍ“ 11. 11. 2017 (prehliadka súborov Turca), ktorého spoluorganizátorom bola aj miestna ZO SZPB, sa niesol v duchu spoločne zaspievanej piesne „Prešporská kasáreň...“. Predtým sme si uctili pamiatku padlých vo všetkých vojnách položením červených makov k pamätníku padlých.

Prehliadku súborov pozdravil prednosta OcÚ obce Sučany Vladimír Olbert, predseda ZO SZPB Martin Matula a predseda MO Matice slovenskej Miroslav Miert.

Ako prvý sa predstavil 18-členný 16 rokov fungujúci súbor „Sučianka“, v repertoári ktorého sú národné, príležitostné, ale najmä ľudové piesne zo Slovenských spevov Bazovského a Hodžu z r. 1880. Súbor je od roku 2014

nositeľom prestížneho ocenenia „Sučianska fazuľka“.

Druhým súborom je „Date-linka“, ktorý pôsobí pri ZO JDS Turany a má 16 členov. Napriek tomu, že sa dali dokopy len pred tromi rokmi, majú pred sebou perspektívu kvalitatívneho rastu.

12-členný súbor „Severanka“ pracuje pri ZO JDS Martin – Sever a pri Dennom Centre Martin. V tomto roku oslávi 14. výročie svojho založenia. Repertoár Se-

veranky je zameraný prevažne na ľudový folklór.

Chlapské vojenské piesne predviedol seniorský Club Valča.

Spevokol „Žabokrečan“ pozostáva z 26 seniorov. Vystupuje na

rôznych akciách usporiadaných obcou, ako i na podujatiach, ktoré sa konali v rámci Slovenska a aj zahraničia. Minulý rok vystupoval na Národných matičných slávnostiach v Komárne.

OZ Hradečnica v Sučanoch reprezentovala spevácka skupina pod vedením Milana Kováča, ktorý je garantom podujatia „Posolstvo piesní Slovensku a svetu“ na Sklabinskom hrade. **Ján Šteuček**

Na Hildino svedectvo nesmieme zabudnúť

Medzi najsilnejšie filmy, ktoré ponúka Festival slobody, bezpochyby možno zaradiť snímku *Posledná z prvého transportu*.

Mapuje životné osudy Hildy Hraboveckej, jednej z tisícok mladých žien židovského pôvodu, ktoré 25. marca 1942 odišli zo Slovenska do koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau. Pravda, ktorá bola mediálnym partnerom podujatia, sa rozprávala s autorom a režisérom filmu Danielom Friedmannom.

Film a následne aj beseda o ňom s vami veľmi ocenili diváci v bratislavskom kine Lumière. Aký je jeho odkaz?

– Je to poučný príbeh, najmä pre tých, ktorí hrôzy vojny na vlastnej koži neprecitili. Film o žene, ktorá je, teda vlastne bola, keďže 20. decembra 2015 – len krátko po svojich 91. narodeninách – zomrela, poslednou preživšou pasažierkou prvého vlaku,

ktorý dorazil k novootvorenému ženskému táboru v Auschwitzu na území Poľska.

Hilda bola jednou z mála tých, ktorým sa podarilo prežiť celé obdobie fungovania koncentračného tábora – toho neslávneho symbolu holokaustu. V mojom dokumente sa k týmto peripetiám svojho života po rokoch vrátila, aby tak pre dnešnú generáciu zanechala správu o svojej krutej skúsenosti.

Jej priame výpovede sme videli na filmovom plátne.

– Áno, bolo desivé počúvať, ako ju otec jediný raz v živote pohladkal, keď sa začalo hovoriť, že židovské dievčatá pôjdu do pracovného tábora. Ako vraj ešte mala šancu vyhnúť sa naloženiu do vagóna, ale naivne sa tešila,

že sa prvýkrát v živote povezie vlakom. Ako si radšej v baraku hľadala miesto na najvrchnejšej priehni, lebo ženám v noci zakazovali ísť na toaletu a preto to neraz „robili pod seba“. A keď im potom predsa len dali vedro, cez deň z toho istého pili čaj...

O svojej deportácii Hilda v Československu vydala aj knihu, bola preložená do nemčiny aj angličtiny. Som šťastný, že som ako filmár dostal príležitosť zvečniť jej príbeh. Veľa mi povedala, poskytla množstvo materiálu. Bola to výnimočná žena, ktorá hlboko premýšľala o tom, čo sa jej stalo. Vo filme do hĺbky analyzuje, čo sa v Auschwitzu stalo, aké boli vzťahy medzi deportovanými navzájom či s príslušníkmi SS. A tiež aký bol režim prezidenta Tisa a jeho dosah na Židov. **Pravda.sk, 10. 11. 2017 (výňatok)**

Návšteva z parížskeho Musée de l'Armée

Dňa 17. októbra 2017 sa na pôde Vojenského historického ústavu v Bratislave uskutočnilo pracovné stretnutie riaditeľa Miloslava Čaploviča s pracovníkmi parížskeho Musée de l'Armée. Francúzsku stranu na rokovaní zastupovali Christophe Bertrand, Emmanuel Ranvoisy a Carine Lachevre.

Predmetom stretnutia bola spolupráca pri príprave výstavy venovanej 100. výročiu skončenia prvej svetovej vojny. Francúzi informovali o zámere pripraviť výstavu s názvom „1917–1923. Vojna na východe bez konca?“, prostredníctvom ktorej chcú priblížiť osudy národov stred-

nej a východnej Európy po skončení 1. sv. vojny. Otvorenie výstavy je naplánované na 5. októbra 2018.

Za účelom naplnenia zámeru požiadali VHU o spoluprácu pri prezentovaní vojenskej minulosti Slovenska, o zapožičanie relevantných zbierkových predmetov, archívnych dokumentov, dobových fotografií mapujúcich česko-slovensko-francúzsku spoluprácu v predmetných rokoch (Česko-slovenská národná rada v Paríži a čs. légie vo Francúzsku, pôsobenie gen. M. R. Štefánika, vznik Česko-Slovenskej republiky a boje o Slovensko 1918–1919, úloha Francúzskej vojenskej misie pri výstavbe čs. brannej moci).

Podľa vhu.sk, 20. 10. 2017

Obchod na korze

Čerstvo zrekonštruovaný a do digitálnej podoby remasterovaný československý film Jána Kadára a Elmara Klosa z roku 1965, nakrútený podľa literárnej predlohy Ladislava Grosmana nemožno obísť. Nielen preto, že v roku 1965 získal pre československú kinematografiu Oscara, ale najmä pre nástojčivosť, s ktorou ukazuje zničujúci vplyv každodenného fašizmu na obyčajného „slušného“ človeka.

Stolár Tóno Brtko (Jozef Króner) sa cez druhú svetovú vojnu na naliehanie manželky a vysokopostaveného švagra stane arizátorom. Dostane malú galantériu aj s jej majiteľkou, starou hluchou vdovou Lautmannovou (Ida Kamińska), ktorá nechápe realitu a myslí si, že Tóno je jej nový pomocník. A Brtko, hoci sa pred rodinou a susedmi tvári ako horlivý arizátor, v skutočnosti starej panej všemožne pomáha. Až nadíde deň, keď majú byť židia z mestečka zaradení do transportu a Tóno Brtko sa musí rozhodnúť, na ktorú stranu sa pridá.

Obrana, č. 11/2017

Oslavy banderizmu s filmom

Polský politik a analytik Paweł Kukiz ostro reagoval na ukrajinský televízny film, v ktorom sa ospevovala činnosť Ukrajincov, príslušníkov nacistickej divízie SS Galizien, ktorí počas druhej svetovej vojny zabili desiatky tisíc poľských civilistov.

„Ospevujú Galizien a naša vláda im dáva 500 zlotých,“ komentoval poľský analytik zdôrazňujúci, že ukrajinskí nacionalisti si pripomínajú výročie založenia fašistickej divízie SS Galizien, v ktorej pôsobili ukrajinskí vojaci. Poľská vláda „za to“ Ukrajincom, ktorí sa zdržiavajú na území Poľska, vypláca 500 zlotých mesačne a navyše vypláca aj dôchodky ukrajinským dôchodcom. Informoval o tom poľský portál Wirtualna Polska.

Informácie o oslavách kontroverzného filmu ukrajinskej televízie pri príležitosti vytvorenia fašistickej divízie SS Galizien zverejnil na svojej facebookovej stránke poľský poslanec a podpredseda strany Únia reálnej politiky Tomasz Rzymkowski. Aj Paweł Kukiz je členom tejto strany.

„Dávajte si pozor na uniformu SS. Koľko ďalších ponížení musíme vytr-

pieť od banderovskej a esesáckej Ukrajiny?“ napísal Tomasz Rzymkowski. Dané video okomentoval aj Paweł Kukiz: „Už dávnejšie hovorím, že otázka zhovievavosti voči propagande banditizmu (ako hovoria, pretože v súčasnosti bojujú proti Rusku) sa skončí tým, že Ukrajinci budú považovať „Galiciu“ za „národnú oslobodeneckú armádu“, a ... nemýlil som sa,“ podčiarkol.

Paweł Kukiz kritizoval aj slová poľského ministra zahraničia Witolde

Waszczykowskiho, ktorý povedal, že jeho ministerstvo vynakladá veľké úsilie na to, aby „ľudia s protipoľskými názormi nemohli prekročiť hranice Poľska“. Povedal: „V uniforme SS sem neprichádzajú, pretože to je zákonom zakázané. Ale zároveň môžu bezpečne vstúpiť s červeno-čiernymi vlajkami a portrétmi Banderu, naškrabanými na čele, pretože takmer dva roky nechce „Právo a spravodlivosť“ prijať zákon zakazujúci podporu banderizmu, ktorý predložila iná strana,“ pripomína Paweł Kukiz.

Podľa HSP, 12. 11. 2017 (krátené), ilustrácie: Internet

14. Waffen-Grenadier-Division der SS (galizische Nr. 1)

S myšlienkou zostaviť vojenský útvar z haličských dobrovoľníkov prišiel guvernér haličského dištriktu Otto von Wächter, ktorý navrhol vytvoriť divíziu zbrani SS predurčenú na nasadenie na východný front.

Čo cítia ľudia po smrti?

Ľudia po smrti vnímajú, že zomreli a chápu, čo sa deje okolo nich, vyhlásili vedci z NYU Langone School of Medicine. Ich názor sprostredkúva internetová stránka LiveScience.

Lekári určujú smrť momentom zástavy srdca: krv prestane prúdiť do mozgu, čo spôsobí takmer momentálne zastavenie jeho fungovania. Nakoniec začínajú odumierať bunky, lenže na to treba aj niekoľko hodín po klinickej smrti, nazdáva sa vedúci výskumu Sam Parnia.

Ani ľudské vedomie sa ne-

odpája hned po zástave srdca. Ľudia v „prvej fáze smrti“ môžu ešte prejavovať nejaké príznaky vedomia. Podstatným dôkazom toho sú prípady, keď ľudia, ktorí prežili zástavu srdca, dokáza-

li detailne popísať čo sa okolo nich dialo po klinickej smrti.

„Môžu rozprávať, že videli lekárov a sestričky v ich činnosti a počuli ich rozhovory. Fakty, ktoré by inak nemohli vedieť“, poznamenal Parnia a dodal, že aj lekári potvrdili tieto spomienky, i keď boli prekvapení, že si to tak detailne pamätali práve ich mŕtvi pacienti.

Pred časom sa hovorilo o živote ľudí aj po dlhej kóme.

Podľa ria.ru, 6. 11. 2017

ZRNKÁ HUMORU

Môj dedko bol veteránom 2. sv. vojny. Počas bitky o Britániu sa mu za jediný deň podarilo zničiť 8 nemeckých lietadiel a zabiť 20-tich členov z posádok lietadiel.

Bol to ten najhorší mechanik, akého Luftwaffe kedy mala.

* * *

Žena: – Dnes ráno v autobuse traja chlapi vstali, aby mi uvoľnili miesto.

Muž: – A zmesila si sa?

* * *

Horský sprievodca hovorí. – Ak by dámy na chvíľu zmĺkli, počuli by sme rachot vodopádov.

* * *

– Pán doktor, nedokážem večer zaspať. Musím myslieť na tisíc vecí. Čo s tým?

– Vypite pred spaním pohár kyslého mlieka.

– A budem môcť potom pokojne spať?

– To síce nie, ale myslieť budete len na jednu vec.

Psychiater si pozval pani Novákovú. – Váš manžel ma požiadal, aby som vás vyšetril.

Vraj večer chodíte po byte so zdvihnutými rukami a rozťahnutými prstami. Môžete mi to nejako vysvetliť?

– Samozrejme! Čakám až mi na nechtoch zaschne lak.

* * *

Lekár: – Nie som si istý diagnózou, pán Novák, ale pravdepodobne to bude z nadmernej konzumácie alkoholu.

Novák: – No dobre, tak prídem zajtra až sa z tej opice vyspíte.

* * *

Viete kto píska na ženu po štyridsiatke?

Predsa tlakový hrniec.

* * *

Časy sa menia

Z modlitby 15-ročnej dievčiny:

– Panna Mária, ty, ktorá si počala bez toho, aby si zhrešila,

daj, aby som zhrešila bez toho, aby som počala.

* * *

Do holičského salónu vojde mladík s dlhými masťnými vlasmi.

Holič sa ho pýta: – Budeme aj strihať alebo len vymeníme olej?

Vtipy od čitateľa

– Mamií, pozri, tamten pes vyzerá ako náš strýko Fero, vykrikuje malý Jožko.

– Čuš!!! Zahriakne ho matka.

– Myslíš, že by ma ten pes vari mohol počuť? Nedá sa odbiť Jožko.

* * *

– Počujte, Čvirik. Vy ste ma podviedli! Rozčuľuje sa šéf.

– Vraveli ste, že vaša svokra zomrela a ja som ju stretol na ulici! Vyzerala veľmi zdravo a čulo.

– Pán šéf, to je nedorozumenie! Ja som netvrdil, že zomrela, iba som povedal, že by som jej rád išiel na pohreb... E. R.

P. VALERY LÁSKA JE AKO MESIAC,...

(dokončenie v tajničke)

pomôcky: KREIST, BRKA, YN, TANAKA	osobné zámeno	viac, po česky	poopadáva	vo vlastnom byte	druh papagája	označenie lietadiel Paragujaja	slovenská vodná nádrž	kopaním skyprija pôdu	sídlo na Balkáne	3. časť tajničky	obyvatelia Nemecka
škôlka						ozdobuj				chem. zn. zinku	
silný tlak						prikryje				rieka v Rusku	
kozácky náčelník						som vystavený dažďu					
	starší japonský politik	ruský súhlas klopem			štádiom vývinu krúži, po nemecky					značka nanocoulumbu bežal	
zhotovuje tkaninu				okresávajú					orgány sluchu		
				dúšok					zotrávajú v spánku		
chem. zn. hliníka			venovala sa hre dieža					skr. našej univerzity	lesné zviera		odborník v etike
nepohybuje sa smerom nadol								smeruje			
								čin (kníž.)			
druh nerastu						športová hra					
						dlohrajúca platňa (skr.)					
1. časť tajničky				názov syntetického vlákna					približne		
japonská lovkynia perlordiek				artéria					lesklý náter		

Správne vylúštenie tajničky z č. 22 znie: **...ako tie, ktoré píše sám život.** Knihu posielame Jánovi Babicovi do Zvolenskej Slatiny.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

9. december 1940 – Začiatok britskej ofenzívy v severnej Afrike.

9. december 1944 – Začiatok sovietskeho útoku v Dargovskom priesmyku s ťažiskom pri Bačkove. Súčasne začali útok v smere na Slanec aj jednotky pri Trebišove.

9. december 1944 – Od začiatku októbra protipovstalecké orgány uväznili na Slovensku 18937 ľudí, z toho 9653 Židov a 3409 povstalcov.

10. december 1941 – Končí sa obrana Tobruku. Ale 11. čs. poľný prápor – Východný tu zostáva až do 7. apríla 1942. Počas obranných bojov mal 14 padlých a 81 ranených. Prápor získal za svoje bojové kvality oprávnenie používať čestný názov „Tobrucké krysy“ (pôvodne hanlivé nacistické označenie). Armáda SR tento názov nepoužíva, ale hrdo ho nesú jednotky z V. Británie, Austrálie, N. Zélandu, Poľska a Južnej Afriky.

Po presune do Palestíny bol reorganizovaný na 200. ľahký protiletadlový pluk. Tento nový čs. útvar sa zúčastnil protiletadlovej obrany Haify a jej okolia. Ďalšie bojové úlohy plní po presune do severnej Afriky od konca decembra 1942.

10. december 1944 – Málo známy dátum: – Vo večerných hodinách sa sovietske jednotky ocitli južne a juhovýchodne od Šiah. Zastali na pôvodných čs. hraniciach (pred Viedenskou arbitrážou). Začalo sa oslobodzovanie Slovenska z juhu.

10. december 1995 – So súhlasom vlády SR prechádzajú cez naše územie vlaky s americkými vojakmi a výzbrojou pre jednotky v bývalej Juhoslávii.

11. december 1941 – Hitler (aj Taliansko) vyhlasuje vojnu USA, čím ich oficiálne zatiahol do európskeho konfliktu. „Prozreteľnosť nám zverila historickú odplatu“, zvolal Hitler v ríšskom sneme, „a teraz sme povinní túto odplatu vykonať“.

11. december 1944 – V obci Ladomirová po prvý raz v oslobodenej vlasti vystupuje Vojenský umelecký súbor Víta Nejedlého.

12. december 1943 – Podpísaná Zmluva o priateľstve, vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráci medzi ČSR a ZSSR na 20 rokov. Zmluva zakotvovala formy sovietskej materiálnej pomoci národnoslobodzovaciemu zápasu na území Česka a Slovenska.

13. december 1937 – Nankinský masaker. Japonská tyrania si vyžiadala 300 tisíc mŕtvych. V skutočnosti toto je začiatok 2. sv. vojny.

13. december 1941 – Porážka Nemcov pod Moskvou je zavŕšená.

13. december 1943 – Rozhodlo sa o začlenení prebehlikov pri Melitopole do československých jednotiek v ZSSR.

13. december 1944 – Slovenská polícia v Bratislave uväznila 51 bulharských vysokoškolákov, ktorí mali výhrady k fašizmu a odovzdala ich nemeckému gestapu.

14. december 1941 – Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko, Slovensko a Chorvátsko vyhlasujú vojnu USA.

14. december 1944 – V tento deň Oberkomando der Wehrmacht vyhlásilo Bratislavu za „die Festung Pressburg“. Do pevnosti patrili aj obce – Devínska Nová Ves, Dúbravka, Ivanka pri Dunaji, Podunajské Biskupice, Rača a Vajnory.

14. december 1945 – Ustanovujúci zjazd Zväzu oslobodených politických väzňov a pozostalých, na ktorom prezident E. Beneš konštatuje:

„Nastane chvíľa, kedy sa títo viníci začnú sami pred sebou a pred svetom očisťovať z toho, čo v týchto rokoch napáchali. A budú tomu sami veriť, keď budú tieto svoje klamstvá prednášať... Že začnú, o tom budte presvedčení! A nakoniec prejdú od očisťovania do útoku. Bude to nová reakcia, ktorá opäť spojí útok na sociálny pokrok s útokom na našu národnú a ľudskú slobodu. Budte na tento útok pripravení...“

15. december 1938 – Zánik parlamentnej demokracie v ČSR. Národné zhromaždenie schválilo tzv. zmocňovací zákon, ktorý umožňoval nahradzovať zákony vládnymi nariadeniami a prezidentovi aj meniť ústavu.

15. december 1941 – Letci 310. čs. stíhacej perute RAF začali chrániť spojeneckú lodnú prepravu a sprevádzať britské bombardéry.

16. december 1941 – Dňa 16. decembra 1941 vydala čs. exilová vláda v Londýne vyhlásenie o vojnovom stave medzi ČSR a Nemeckom späťne k 29. septembru 1938. V roku 1944 došlo k prehodnoteniu uvedeného dátumu na 17. september 1938, teda na deň, kedy bol oficiálne založený Sudetonemecký zbor dobrovoľníkov – Freikorps.

16. december 1941 – Čs. vláda v Londýne oznámila Spojencom, že Československo je vo vojnovom stave so všetkými štátmi, ktoré sú vo vojne so Sovietskym zväzom, USA a V. Britániou.

17. december 1944 – V Bratislave je umučený vysokoškolák a anti-fašista M. Nešpor.

18. december 1944 – Na čs. území začína operovať rumunská armáda. Oslobodila 1722 obcí, z toho 31 miest.